

Maribor, 2. dec.

Danes je izšel v Ljubljani nov dnevnik »Večernik«. Ta ljubljanski »Večernik« bo izhajal kot skromna priloga mariborskega »Večernika« tako, da bodo prejemali Ljubljančani oba lista obenem. Lastništvo obeh dnevnikov je isto. Ljubljanski »Večernik« bo posvečen najprej lokalnim dogodkom ter zadnjim popoldanskim vestem doma in po svetu.

Povezanost, kakršna je med ljubljanskim in mariborskim »Večernikom«, je doslej še neznana novost v slovenski žurnalistiki. Rodila se je iz obstoječih razmer kot velika nujsnost. Čeprav je bil mariborski »Večernik« prvotno namenjen le severnemu delu Slovenije, se je vendarle nekako sam od sebe tako krepko zasejal tudi v osrčju Slovenije, v Ljubljani in njenem zaledju, da smo bili primorani s tem dejstvom računati. Zato smo morali iskati pot, da damo svojim številnim naročnikom, odjemalcem in bralcem v Ljubljani tudi ljubljansko kroniko, ki je sedaj nismo mogli priobčevati v mariborskem »Večerniku«. Razen tega smo opazili v Ljubljani veliko željo po večernem listu, ki bi prinašal tudi zadnje popoldanske vesti. Z ustanovitvijo ljubljanskega »Večernika« v zvezi z mariborskim bo sedaj v veliki meri ustrezno željam in potrebam našega ljubljanskega občinstva.

Da smo se odločili izdajati poleg mariborskega še ljubljanski »Večernik«, smo imeli še drug važen razlog. V poldrugem letu, odkar izhaja mariborski »Večernik« v našem lastništvu in v naši redakciji, smo imeli prepogosto priliko spoznati žalostno resnico, kako malo se zanima Ljubljana kot srce Slovenije za našo severno mejo. Videti je, kakor da bi se za marsikaterega Ljubljančana nehala ne-le Slovenija in Jugoslavija, pa hala ne-le Slovenija in Jugoslavija, pa dočim je ljubljansko časopisje znalo vzbuditi v obmejnih krajih še kolikor toliko zanimanja za slovensko prestolnico, njeno kulturno, gospodarsko, socialno in drugo javno življenje, pa Ljubljanec do slej še nihče ni mogel prav prebuditi ter dvigniti iz pasivnosti, da bi se zavedala svoje velike dolžnosti, kakršno ima center vsakega naroda nasproti vsem svojim delom, posebno pa nasproti onim, ki stoje na braniku domovine. Mariborski »Večernik« se bo v zvezi z ljubljanskim pridružil onim plemenitim narodnim delavcem, ki orjejo to zanemarjeno ledino slovenskega naroda.

Tretja stvar, zaradi katere smo se odločili za pojačanje »Večernika« vprav v Ljubljani, je smer našega lista, ki je in hoče biti neprestan klicar k vzajemnosti vseh Slovencev. Preko vseh težav in strasti moramo, zapostavljajoč strankarske in druge interese, iskati in najti možnost, da se bodo v dobrobit in procvit države in naroda zbirali pri skupnem delu Slovenci brez razlike političnega mišljenja ali stanovske pripadnosti. Če kdaj, danes ni čas za medsebojno strankarsko uničevanje, zaničevanje in podcenjevanje. Pri tem ne mislimo na gnilo slogaštvo, pač pa na vzajemno delo slovenske narodne koalicije, do katere mora priti, ako nočemo, da bo za Slovence prepozno. Na temelju prave demokracije je mogoče in celo neobhodno potrebno, da se vse pozitivne narodne sile po svoje organizirajo, ker ni večje nesreče za narod kot neorganizirana množica. V plemenitem medsebojnem tekmovalstvu in le na temelju prave demokracije je mogoč pravi razvoj zrelega naroda.

»Večernik«, ki ni vezan na nobeno politično grupacijo, vrši s svojim neodvisnim in nepristranskim stališčem veliko nalogo pri razčiščevanju nešteti naših javnih, političnih, socialnih, gospodarskih in kulturnih vprašanj ter pri utiranju novih potov v bodočnost, kar je vse v današnjih tako resnih časih, ki jih preživljamo, in v pričakovanju onih, ki se nam neizogibno bližajo, eminentnega, občnarodnega pomena. »Večernik« skuša gledati na vse dogodke brez strankarske strasti, pomagati hoče vsaki pozitivni narodni stvari in podpirati vse, kar je in hoče biti zdravo in dobro.

Ljubljanski in mariborski »Večernik« sta v načelu svobodna tribuna za nekonservativno misleče in navzlic vsem oviram se trudimo, da pridejo do izraza pozitivne in konstruktivne misli in želje

stri vzeti iz vrst socialistov, liberalcev in kmetijcev, dočim so v sedanjosti zastopane vse druge politične frakcije. Zunanji minister je postal prejšnji finančni minister Tanner, osebni Stalinov prijatelj, a prav tako velik in odločen finski patriot. V vlado je stopil tudi Paasi-

Sovjeti le priznali novo vlado

HELSINKI, 2. decembra. Havas. Bivši minister Erko je predstavnikom tiska po dal poročilo o svojem vnanjepolitičnem stališču. Novi zunanji minister Bairo Tanner, finančni minister v prejšnji vladi, je novinarjem naglasil, da je prejšnja vlada odstopila, čeprav je bil ves parlament soglasno z njo. Nismo uspeli, da bi dosegli rezultat, ki smo ga želeli. Ni se nam posrečilo na miren način rešiti spore s sovjetsko Rusijo. Nadejam pa se, da bo

ki vi, ki je vodil pogajanja v Moskvi. Veruje se, da bo tako sestavljena nova vlada v stanju obnoviti pogajanja s Sovjetsko unijo. Toda tudi sestava nove vlade ni, kakor se vidi, še zaustavila sovjetskih vojaških operacij, ki se kljub temu nadaljujejo.

z naporu nove vlade sodeloval složno ves finski narod.

MOSKVA, 2. decembra. DNB. Predsednik nove finske vlade je poslal vrhovnemu svetu sovjetskih komisarjev sporočilo o sestavi svoje vlade s predlogom, da se pogajanja nadaljujejo. Vrhovni svet sovjetske Rusije je novo finsko vlado priznal in vzpostavil diplomatske odnose s Finsko.

Zedinjene države grozijo

WASHINGTON, 2. decembra. Agex. Napad na Finsko s strani Sovjetske unije je izzval po vsej Ameriki val silnega ogorčenja, kar dokazuje najbolj pisanje tiska. Po neuspelem posredovanju v Helsinkih in Moskvi za mirno poravnavo, je Roosevelt poslal poslaništvom v obe prestolnici nalog, naj intervenirajo proti obstreljevanju odprtih mest in ubijanju civilnega prebivalstva. Vsi listi ugotavljajo, da je finska vlada takoj sprejela ameriško posredovanje, da ga je pa sovjetska na nesramen način odklonila in pustila ameriškega poslaniškega zastopnika celo dolgo čakati na sprejem. V političnih krogih menijo, da bo sovjetski napad rodil daljnosežne posledice glede nadaljnjih odnosov med USA in SSSR. Ni izključeno, da bodo prekinjeni diplomatski stiki in da bodo ustavljene tudi vse dobave ameriškega vojnega materiala in bencina Sovjetski uniji. Gre za velika naročila, ki jih je SSSR sklenila z različnimi podjetji v USA.

WASHINGTON, 2. dec. Agex. Prezident Roosevelt je poslal ameriškim poslaništvom v Helsinkih in Moskvi poslanico, ki naj jo izročita finski, odnosno sovjetski vladi in ki se glasi: Divjaško bombardiranje iz letal civilnih prebivališč v teh zadnjih letih, ki je povzročilo smrt tisočev nezaščitenih moških, žensk in otrok, je izzvalo vtis gnusobe v srcu vsakega civiliziranega človeka in do dna

pretreslo človeško vest. Ako se bo tak način boja uporabljal v času tragičnega meteža, v katerem je sedaj svet, bo pomorenih na sto tisoče nedolžnih ljudi. Zato naslavljam apel na spoštovanje življenja nezaščitenih ljudi.

MOSKVA, 2. dec. Agencija Tass javlja, da je ameriškega poslaniku Steinhartu na posredovalno ponudbo Molotov naglasil, da sovjetska letala niso bombardirala mest, temveč le letališča. Ruski interesi v finskem prebivalstvu so bližji kakor oddaljene Amerike. Moskva ve ceniti zaupanje prebivalstva, zato so Rooseveltovi predlogi odveč.

WASHINGTON, 2. dec. Reuter. Od Atilovih in Džingiskanovih zavojevalnih pohodov ne pomni zgodovina primera, kakršen je sedaj vpad sovjetskih čet na Finsko. Nadejamo se, da bo ta val nasilja za vselej udušil simpatije za tretjo internacionalo v USA, piše »Daily News«. S to gesto je Stalin rnil najpreprostejša ljudska čustva. Ves svet si je zdaj na jasnem, posebno še tisti, ki so verovali v pravičnost in svobodo!« dostavlja »Evening Standard«.

NEWYORK, 2. dec. Reuter. Finski ministrski predsednik je naslovil na USA po radiu govor, v katerem naglašja, da je Finska pripravljena na pogajanja o vseh predlogih, ki bodo stavljeni, odbija pa vsak poskus gaženja njene neodvisnosti. Finski narod zahteva, da ostane njegovo

Vse simpatije sveta na finski strani

LONDON, 2. dec. Reuter. Angleški tisk ostro napada sovjetsko taktiko. »Daily Telegraph« pravi, da je miroljubna Finska pogazena od besnega zavojevalnega napada in krvavi zaradi ran, ki jih ji zadajajo Stalinovi topovi in letala. Rusija je nagrmadila na meji male Finske vsa sredstva modernega vojskovanja. Za brezobzirno bombardiranje finskih mest je odgovoren samo Kremelj, ki je odklonil mirovno pobudo Roosevelta. Mučeništvo Finske izziva simpatije vsega sveta, ki je poln ogorčenja. Posebno glasen je odmev v Ameriki. Svet ne bo Stalinu nikoli oprostil tega nasilja. Diktatorska vojska tlači miroljubno republiko. Časten kompromis Finske je odbit. S Finci postopajo slabše kakor z Mongoli. Ne ve se še, s katere

strani naj pride pomoč Finski.

STOCKHOLM, 2. dec. Havas. V mestu so bile sinoči velike manifestacije za Finsko. Pred finkim poslaništvom se je zbralo več sto dijakov in drugih manifestantov. Svetnik finskega poslaništva se je zahvalil za izraze simpatij. Množica je odpela finsko in švedsko himno. Pred sovjetskim poslaništvom so hoteli dijaki demonstrirati, a jih je policija razgnala.

RIM, 2. dec. Agex. Simpatije italijanske javnosti so brez izjeme na strani Finske. To je razvidno tudi iz vsega pisanja italijanskega tiska. V mnogih italijanskih mestih se pripravljajo v množicah prostovoljci, ki so pripravljani oditi na Finsko v boj proti sovjetom. Prostovoljci se javljajo tudi v škandinavskih in drugih

Občutne kazni zaradi tuje propagande

Maribor, 2. dec.

15. septembra je bilo pred tukajšnjim okrožnim sodiščem obsojenih 6 obtožencev zaradi tuje propagande in razobešanja znakov tujih držav. Proti takratni sodbi se je pritožil državni tožilec, apelacijsko sodišče v Ljubljani pa je sedaj zvišalo kazni Francu Listu od 3 let težke ječe na 5 let težke ječe, Ivanu Švaighoferju od 5 mesecev na 8

kar najširšega kroga javnih delavcev. Kot svobodna tribuna pozdravljamo vsakogar, ki bi nas hotel pri tem delu kakor koli podpirati, zavedajoč se dejstva, da je le v svobodni izmenjavi misli mogoče nepristransko služiti narodu in državi. Odpravili smo v našem listu zapletništvo ter uvedli podpisane in šifrirane članke, za katere prepuščamo avtorjem popolno odgovornost. Na ta način omogočamo tudi, da široka javnost spozna, kako ta ali oni misli in kaj hoče. Dosedanja anonimnost v slovenskem časni-

mesecev težke ječe, Hermanu Tropu od 10 mesecev strogega zavora na 2 leti in 1 mesec strogega zavora, Ervinu Perntu od 10 mesecev strogega zavora na 2 leti in mesec dni težke ječe, Milanu Mihiču od 6 mesecev strogega zavora na 2 leti težke ječe, Jožici Pirnatovi pa je znižalo nepogojno kazen v pogojno.

karstvu je spodrezala vsako možnost podviga tudi najkrepkejših individualnosti med javnimi delavci.

Na široko so pri nas odprti predali posebno še mlajši generaciji, ki doslej ni imela prilike in možnosti, da bi se uveljavila. Slovensko mladino spremljamo z najprisrčnejšo željo, da bi se čimprej uvrstila v one dorasle vrste slovenskega naroda, ki hočejo narodu posvečati svoje sile po geslu: Z narodom za narod.

Adolf Ribnikar

državah, zlasti v Spaniji.

LONDON, 2. dec. Reuter. Dopolnilnik »Timesove« iz Bombaya v Indiji poroča, da so tam svoj čas drugače sodili o Moskvi. Zdaj so nanjo vsi ogorčeni zaradi brutalnega napada na Finsko. Listi indijskega narodnega kongresa naglašajo, da je socializem sam na sebi morda dobra stvar, socializem kakor ga kaže sovjetski imperializem, je pa slabši od vsakega drugega imperialističnega nasilja.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo spremenljivo oblačno in pretežno tiho vreme. Včeraj je bila najvišja toplota 11,9, danes najnižja -2,0, popoldne pa 6,8.

Borza. Curih, 2. dec. Devize: Pariz 9,85, London 17,39, Newyork 44,6, Bruselj 73,60, Milano 22,50, Amsterdam 236,70, Berlin 178,50, Stockholm 106,20, Oslo 101,25, Kopenhagen 86,10, Praga 5,40.

Domači zapiski

»Jutro« proti koncentraciji. Na poročilo, ki ga je v četrtek objavil »Večernik« o ustanovitvi SDS v Sloveniji ter o osnovanju akcijskega odbora SDS za Maribor, sta se našla na isti črti »Slovenec« in »Jutro«. Oba sta proti osnovanju SDS, oba proti koncentraciji demokratskih sil v Sloveniji ter proti prizadevanju za normaliziranje političnih razmer pri nas.

»Slovenec« pravi med drugim, da se ne moti, če trdi, da bo s poživitev slovenske Kmetstvo-demokratske koalicije vse sežen glavni namen: koncentracija vseh naprednih sil Slovenije, seveda brez komunistov. »Jutro« tega ne vidi. V svojem uvodniku z dne 26. novembra pa je celo pozdravljalo SDS. »Jutro« je povrh še zagrešilo prav grd napad na posamezne osebe, ki so člani mariborskega akcijskega odbora SDS. S posebnim namenom, da bi denunciralo člane akcijskega odbora pri SDS v Zagrebu in v Beogradu, piše »Jutro«, da so ustanovitelji slovenske SDS večinoma disidenti JNS, ki so jo zapustili, ko je prenehala biti na vladi. Pri tem seveda »Jutro« ne pove, da sta vprav sedanja voditelja JNS svoj čas zapustila KDK in SDS zato, da sta prišla iz opozicije na vlado. V mariborskem akcijskem odboru ni nikogar, ki bi bil kdaj na vladi in SDS se se-gar, da ne snuje zaradi opozicije ali vlade, temveč zaradi stvari ter zaradi potrebnega zbiranja vseh demokratskih sil v Sloveniji.

V SDS spadajo najprej oni številni, ki SDS nikoli niso postali nezvesti; v JNS in hočejo oni, ki so bili zapeljani v JNS in v druge pošeštjanuarske formacije. V so se razočarani vrnili k demokratičnim vojski SDS pa bodo šli razen maloštevilnih voditeljev tudi še vsi sedanji člani JNS, ki vidijo, da JNS na Hrvaškem sploh več ni, da so ostanki JNS v Srbiji z gr. Konićem, Popovićem in Jeftićem itd. zapustili jugoslovanstvo in nastopili pot v srbstva, in ki vidijo, da so voditelji JNS v Sloveniji docela kompromitirali in spravili v razsulo napredno stvar tako, da ne preostane ničesar drugega, kakor da se ustvari nova baza za koncentracijo. Znano nam je, da je ogromna večina članstva JNS v nasprotju z vodilnimi osebami že danes zato, da se vrne v matico SDS.

Zato naj »Jutro« v lastnem interesu ne ha z intrigiranjem in razdiranjem. Če že noče in ne more pomagati koncentrirati demokratske sile v Sloveniji, naj vsaj molči ter pusti, da to delajo drugi!

Minister dr. Marković o političnih zakonih

Na radikalskem zboru v Paračinu je minister dr. Marković naglasil, da predvideva volivni zakon, o katerem bo ministrski svet prihodnji teden razpravljati, enako in tajno glasovanje s krognicami, ker brez svobodnih in tajnih predložitve ne more biti pravih narodnih predstavnikov. Volitve bodo po okrožnih listih in v proporcionalnem sistemu. Svoobodnimi volitvami v parlament bodo rešena vsa sporna vprašanja in nova skupščina bo morala predvsem odobriti spoštovanje s Hrvači in urediti ves državni sistem po načelih enakopravnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Za novo zbiranje zdravih slovenskih sil

Radivoj Rehar

Od časov majske deklaracije, podane še v dunajskem državnem zboru med svetovno vojno in pred zrušenjem Avstro-Ogrske, se slovenske strankarske razmere v bistvu niso spremenile. Čeprav pod spreminjajočimi se imeni in zunanjimi znaki, so vendarle odločale o naši usodi iste stranke z istimi voditelji in tendencami. Njihovi svetovni nazori, katoliški, liberalni in marksistični, so ostali temelj vseh treh ideologij. Menjavala se je le taktika, ki so jo narekovali skoraj vselej čisto strankarski ali oportunistični nagibi. Nova politična gibanja, ki so medtem nastajala in izginjala, so sicer često res strela po novih poteh, toda bila so premalo idejno trdna, ali pa organizatorično nesposobna. Velikokrat so jim stali na čelu tudi ljudje, ki nalogam, ki so si jih zastavili, v nobenem oziru niso bili kos. Zaradi prešibke ideologije, organizatoričnega diletantizma in nesposobnosti voditeljev se je moralo skoraj neizogibno najti zgodi, da so zašla že po prvih ravno korakih na kriva pota oportunističnega taktiziranja, na katerih so se kompromitirala in si sama izpodnesla tla pod nogami.

Tik po osvobojenju smo dobili Slovenci dve politični stranki, ki sta bili po svojem programu in hotenju nedvomno simpatični in bi se bili mogli z drugačno taktiko tudi močno uveljaviti v našem domačem političnem življenju. To sta bili Samostojna kmetijska in Narodno-socialistična stranka. Prva je hotela na napredni, demokratski in stanovsko-zavedni bazi organizirati slovenske kmete, druga pa na enakih podlagi delavce, nameščence in kmetične se nagibajoče meščane. SKS je dosegla tudi na terenu in pri volitvah neprimerljive uspehe, katerih žal ni znala izkoristiti. Zadnji in smrtni udarec ji je dal njen vstop v vlado in nastop za nepopularni centralizem. Kar je pozneje od nje še ostalo, se je izgubilo v raznih poštebovanjskih kombinacijah, v prvi vrsti v JNS. Narodno-socialistična stranka se je pa ubila še pred pravim nastopom z znanimi aferami, ki bi se jim bila lahko izognila, čeprav so bile od naspornih strani namenoma in umetno iscenirane. Enaka usoda je zadela tudi vse ostale poizkuse, ki so bili po večini že ob rojstvu obsojeni na hiranje in shiranje.

Z vsemi temi eksperimenti z novimi političnimi gibanji med Slovenci so se v prvi vrsti razcepili napredni elementi. Samostojna kmetijska in Narodno-socialistična stranka sta si sicer pridobili obilo pristavev v dotle neopredeljenih množicah in celo v konservativnih vrstah, toda velik del svojih pristavev sta vzeli vendarle prej enotnemu liberalnemu gibanju, ki si je iskalo tik po vojni novih življenjskih pogojev v demokraciji, čeprav si je v nekaterih dobah le po nemarnem prisvajalo njeno ime. Ker so se zgodile podobne secesije tudi v vrstah dotle enotne socialne demokracije, so zašle v razkroj brez izjeme napredne strankarske grupacije. Ta razkroj je moral nujno voditi do usodnih porazov pri skoraj vsakih volitvah. Od zgoraj navzdol storjeni poizkusi po 6. januarju leta 1929., ki so si zadali za cilj zopetno združitev slovenskih naprednih elementov, so mogli roditi pač samo trenutne in poleg tega še skrajno nesolidne uspehe, in to že zaradi tega, ker so se posluževali nedemokratskih sredstev, ker jim je manjkala vsaka trdna notranja vez resnične ideologije in ker je bil tudi njihov namen v prvi vrsti le doseči in izvajati oblast nad Slovencjo in Slovenci. Čim so umetno, od zgoraj navzdol ustvarjeni pogoji za take koncentracije odpadli, so se tudi koncentracije same zopet razrušile v svoje prejšnje sestavne dele, le da je bila atomizacija poslej še veliko večja in usodnejša.

Najhuje je prizadela ta atomizacija slovensko meščanstvo in v tem predvsem inteligenco, ki je postala brezoblična množica do skrajnosti zindividualiziranih posameznikov, brez čuta za skupnost, disciplino in podreditev kakršnemu koli vodstvu. Mimo tega se je to meščanstvo, in v tem zopet najbolj intelektualna inteligentca, zaradi zagrenjenosti nad negotovi-

mi razmerami, vedno bolj oddaljevalo od širokih ljudskih množic in od resničnih interesov slovenskega naroda. Z enim svojim delom je zašlo v radikalni ekstrem unitarizma in centralizma, ki je vodil kot nujen nasledek celo v odkrit boj proti slovenstvu in seveda tudi proti vsaki decentralizaciji in avtonomiji narodnih individualnosti. Ta zabloda ni bila samo žalostna, ampak za slovensko meščanstvo in intelektualno inteligenco tudi usodna. Z njo je izgubilo sleherna tla pod nogami, bilo je potisnjeno v stran in tako rekoč skoraj popolnoma izločeno iz vsega političnega snovanja slovenskega naroda. Z njo se je pa razdvojilo celo z mlajšimi progresivnimi generacijami, ki so v svoji še nepokvarjeni intuitivnosti dobro zasluhtile, da se je treba v narodnem oziru vrniti na tla realnosti in v okrilje naroda. S tem je pa zmeda postala le še večja in onemoglost slovenskega meščanstva se je stopnjevala do absolutne omtvetlosti.

V takem položaju so nas zatekli najnovejši notranje in zunanje politični dogodki, ki so in bodo še bolj v svojem na-

Naiprikladnejši božični dar je življenjska polica!

Ali ste mislili na Vaše moralne odgovornosti za Vašo rodbino? Življenjska polica predstavlja vedno razpoložljivo gotovino, ker »CROATIA« redno izplačuje posojila, odkupe in zavarovane glavnice.

Za vse vrste zavarovanj se obrnite z zaupanjem na

„Croatia“

zavarovalno zadrugo po trg. zak.

GLAVNO ZASTOPSTVO: Maribor, Trg svobode 6., telefon 23-37.

daljnjem razvoju zgodovinsko usodnega pomena za naš slovenski narod. Prav ti dogodki so pa odprli marsikomu oči, da pričinja naenkrat spoznavati vso žalostno resnico in premišljevat, kje in kako bi bilo mogoče najti izhod iz tega kaosa. Prav tako pa pričinja ogromna večina uvidevati tudi drugo dejstvo, da je vsak izhod pod starimi zastavami in starimi voditelji, ki so se v teh poslednjih letih do golega kompromitirali ter v svoji miselnosti zakrneli, absolutno nemogoč, kakor tudi, da smo Slovenci končno dospeli do križpotja, ki terja od nas, da damo iz sebe nove ideje, nove voditelje in nove organizacije. Kakor se je svet okoli nas temeljito, ponekod kar za 180 stopinj zakrenil, tako se moramo — ustrezajoč svojim lastnim interesom — zakreniti tudi mi in uskladiti svoje domače politično

življenje z življenjem novih potreb. Ako tega ne bomo storili, se bomo znašli popolnoma nepripravljeni pred dogodki, ki se jim bližamo z neizprosno nujnostjo, in zgodilo se nam bo znova tako, kakor se nam je v naši zgodovini še vselej, da bo našel velik čas pri nas male ljudi in da smo se zavedali svojih pravih načel šele tedaj, ko je bilo že prepozno.

Stojimo tik pred dvanajsto uro, ki nas bo poklicala, da izvršimo svojo nalogo in svoje poslanstvo! Le kratek čas nam še ostaja za strnitev vseh tvornih sil na novih podlagah. Zato pa moramo pozabiti na preteklost in spraviti v muzej ogufjene politične firme in razcefrane zastave. Vsaka stvar nekoč dosluži, tako je doslužilo tudi to. Nam se pa hoče živeti in delati za večjo in svetlejšo bodočnost našega naroda in naše države!

Volivna pravica slovenske žene

Dr. Vito Krajger

Po vsej državi so zadnje tedne velika zborovanja žen in deklet za njihovo aktivno in pasivno volivno pravico, za priznanje vseh političnih pravic v novih zakonih, ki se pripravljajo tudi za žene. Le v Sloveniji še ni bilo takega zborovanja. Res je, da so pri nas ostale razmere tudi po sporazumu od 26. avgusta t. l. docela nespremenjene, vendar slovenske žene to ne bi smelo ovirati, da dvigne tudi ona svoj glas za svoje politične pravice.

Vse v Sloveniji, v državi in okoli nas govori danes bolj kakor kdajkoli poprej, da se priznajo tudi ženam vse politične pravice. Slovenska žena je pismena v enaki meri kakor Slovenec in pri nas analfabetov sploh več ni. Ta argument, ki ga pogosto uveljavljajo na jugu države proti ženski volivni pravici, drži pri nas torej še manj, kakor tam doli. Kajti tudi tam pozabljajo oni, ki se tega razloga poslužujejo, da bi po njihovi logiki potem morali vzeti volivno pravico tudi vsem moškimi analfabetom, če bi naj bila nepismenost razlog, da se ženam odreka volivna pravica.

Slovenska žena je nasprotno zelo načitana in razgledana. To velja splošno. Dočim n. pr. na kmetih kmetijski fant v nedeljo popoldne mnogo raje zavije v gostilno, kakor sede h knjigi ali časniku, nasprotno dekle, ki ji je največkrat zaprta tudi pot v gostilno, rada seže po knjigi, četudi mogoče le po skromnih »Slovenskih večernicah« ali časopisu in se obvešča o dogodkih v svetu. Poleg tega je vedno večje število kmetijskih deklet, ki so primorane z doma v svet, bodisi kot služkinje bodisi v tujino na sezonsko delo. Vračajo se domov bogate na izkušnjah, razgledane po svetu in razmerah v njem in v svoji zrelosti prav nič ne zaostajajo za moškimi. Pogostejši je v Prekmurju primer, da se je dekle naučilo francosčine v teku sezonskega dela v Franciji, kakor pa fant ali mož.

Pa tudi žene, ki ostajajo doma ne zaostajajo v ničemer pri vodstvu gospodarstva za moškimi. Nasprotno statističke uče, da so kmetijska posestva, na katerih gospodarijo žene, manj zadolžena, kakor druga. Kmečka žena se vrača s sejnjo naravnost domov in porabi ves izkupiček za gospodarstvo in družino. Vemo, da v večini primerov pri možu ni tako. Seveda ni to noben bistvenih razlogov za kmetijsko prezadolženost, vendar drži, da žena-gospodinja v ničemer v kmetiskem gospodarstvu ne zaostaja za možem-gospodarjem. Zato gresta obe nam tudi enake politične pravice!

Tudi pri prosvetnem delu na vasi dekleta v ničemer ne zaostajajo za fanti. Nasprotno iz istih vzrokov, kakor pri knjigi, najdemo pri njih večjo vneto za

igre in oder ter druge prireditve. Ni torej na deželi več vzroka, ki bi opravičeval zapostavljanje žene za možem.

Statistike kažejo, da je odstotek v industriji Slovenije zaposlenih žen in deklet vedno večji in da se bliža že 50%. Polovica delovne sile v Sloveniji je torej ženske, polovico industrijske in obrtne proizvodnje ter pisarniških poslov v Sloveniji opravijo torej ženske roke. V delavski zakonodaji jim je priznana popolna enakopravnost pri volitvah v delavske ustanove, ostala pa je tudi ta na papirju iz enostavnega vzroka, ker se te volitve že leta ne vrše in se v nekaterih ustanovah sploh še nikoli vršile niso. V krizi je prišla na 6 odpuščenih moških ena odpuščena delavka, kar pomeni, da je v letih najhujšega izrabljanja delavstva, najnižjih mezd in največjega pomanjkanja večina proizvodnje v Sloveniji slonela na rokah izstradanih in izžetih delavskih žen in mater ter deklet. Ni vzroka, da ne bi vsem tem danes priznali popolne enakopravnosti tudi v političnih zakonih. To je danes ena glavnih zahtev vsega organiziranega delavstva. Ne more biti govora o popolni demokraciji, ki se obljublja, če se izključijo polovica polnoletnega prebivalstva države od izvrševanja političnih pravic in prevzemanja političnih dolžnosti!

Slovensko izobraženko najdemo danes že v vseh poklicih, kjer vestno in vsaj enako popolno, kakor moški tovariš vrši svoje delo. V malokaterem poklicu pa je enakopravna z njim. Pravnicam je zaprta pot na sodišča, ker ne morejo postati sodnice, zdravnic ne najdemo nikjer na vodilnih mestih v bolnicah in v Okrožnih uradih! Enako so zapostavljene profesorice, učiteljice in inženirke. V politiki so enako brez pravic, kakor nepismena žena iz Južne Srbije. Kje je pametni vzrok za tako zapostavljanje?!

Taka je naša slovenska stvarnost z ozirom na pravice žen. Poglejmo pa okoli nas. Vojna vihra je zajela polovico Evrope in grozi zajeti ves svet. Može so zapustili svoja mirnodobska mesta in so oboroženi na mejah in frontah. Na njihova mesta v industriji, poljedelstvu, obrti in v uradih so stopile žene. Delo

teče naprej, državni aparat se ni ustavil, marveč nasprotno dela s podvojeno silo, kar dokazuje, da žene v polni meri izpolnjujejo svojo dolžnost, čeprav pomeni to v pre mnogih primerih, da opravljajo sedaj dvojno delo: prejšnje svoje in moževo, ki je odšel na fronto. To velja posebno za kmečko ženo. Vsa pasivna obramba prebivalstva sloni v državah, ki so že v vojni, na ženah. Večino prometa v mestih opravljajo in nadzorujejo žene. V državah, ki so še do pred kratkim, vse do vojne proglasile za svoje načelo, da je ženino mesto le v kuhinji in v družini, opravljajo žene prav tako vse delo, kakor v zapadnih državah. Vse to dokazuje, da v primeru vojne nosi žena vsa bremena, opravlja polovico prejšnjega moškega dela in še več in da kljub izredno težavnim razmeram in komplikacijam vse funkcionira. To se je pokazalo v prejšnji vojni, to vidimo tudi danes v vojskujočih se državah in v državah, ki so že mesece v pripravljenosti z mobilizacijo. Če pa opravljajo žene tudi sedaj svoje delo tako zadovoljivo, ni nobenega vzroka, da jim odrekajo enakopravnost v političnih pravicah, če jim brez ozira na njihovo neenakopravnost nalagajo enake in vedno težje dolžnosti.

Mi še nismo v vojni in upajmo, tu ne bomo prišli v njo. Vendar izredne prilike okoli nas že danes nalagajo vsem slojem vedno nova bremena, katerih največji delež pade spet na žene-gospodinj, ki morajo pri istih plačah pa pri vedno naraščajoči draginji, ki ji ni videti opravičljivega vzroka, nasititi in sedaj na zimo obleči celo družino. Žene so prevzele to na sebe mirno, upravičeno pa zahtevajo, da se jim v času, ko se delajo novi politični zakoni, da vsaj delno priznanje s tem, da se uzakoni vsaj sedaj v politični zakonodaji njihova popolna enakopravnost z možem.

Enake dolžnosti narekujejo enake pravice. Ni popolne demokracije v državi brez aktivne in pasivne volivne pravice žena in deklet. Zato mora vsak resnični demokrat to njihovo zahtevo podpreti in stopiti z njimi v skupno borbo za njeno uresničitev. Predvsem pa morajo to borbo tudi v Sloveniji začeti žene same.

II. jugoslovanski vsesokolski zlet v Beogradu

Ob zaključku sokolske Petrove petletke bo leta 1941 v Beogradu II. jugoslovanski vsesokolski zlet, ki bo zaradi pomembnega dogodka še posebno svečan. Zletne prireditve se bodo pričele na kraljev rojstni dan 6. septembra 1940 in se bodo končale 6. septembra 1941. Dne 6. septembra 1940 bodo iz 25 sokolskih žarišč odhitele sokolske štafete na vse strani in ponesle v razne kraje naše dr-

žave vabila na zlet. Ena štafeta bo ponesla vabilo celo v Bolgarijo ter povabila bolgarske junake v našo prestolnico. Pozimi bodo v raznih zimsko sportnih krajih zimske prireditve. V zletnem letu pa bo v Beogradu velika sokolska razstava z vseh področij sokolskega udejstvovanja od 1863. leta naprej. Glavna svečanost bo 6. septembra 1941 s proglasitvijo polnoletnosti našega mladega kralja.

Novice

Tretja zavarovalnica naših naročnikov

Zavarovalnica „DUNAV“ je izplačala ge Marici Murksovi 10.000 din zavarovalnine po tragično preminulem možu Hermanu

Uprava »Večernika« je pomladl sklenila z zavarovalnico »DUNAV« v Ljubljani zavarovalno pogodbo za vse svoje naročnike za primer nezgode v višini

10.000 din. Ne dolgo za tem je bila izplačana prva zavarovalnina vdovi po tragično preminulem železničarju, Mariji Beleževi. Štirinajst dni kasneje je zavarovalnica »DUNAV« izplačala drugih 10 tisoč din družini Janeza Zime, kovača v

železniških delavnicah, ko se je njegova žena Ana, naša naročnica, smrtno ponesrečila. V sredo, 28. novembra, pa je bila izplačana tretja »Večernikova« zavarovalnina v letošnjem letu, ko je bilo izročenih 10.000 din vdovi po ponesrečenem našem naročniku Hermanu Murksu.

Herman in Marica Murks sta uživala tiho zakonsko srečo v Mariboru, kjer sta si na Koroški cesti uredila svoj zadovoljni domček. Mož je bil zvest naš čitatelj, ki je v redu plačeval naročnino. Ko se je pa 11. novembra vračal od Sv. Petra, kjer je plačal račun za kupljeno vino, ga je na Aleksandrovi cesti v Mariboru dohitela nesreča. Murks je omahnil s kolesa in obležal mrtev. Prihiti so ljudje,

pristopil je zdravnik dr. Sekula in ugotovil, da je mladi mož umrl zaradi otrpnenja možgan.

Nesreča je mlado ženo tembolj prizadela, ker sta se zakonca komaj pred 14 dnevi poročila in odprta gostilno. Ker je pa bil pokojni Murks vreden in točen plačnik ter je imel svoje račune glede naročnine v redu, je zavarovalnica »DUNAV« po izvedenih formalnostih kulantno izplačala predpisano zavarovalnino 10.000 din.

Naročniki, izpolnite svojo dolžnost do »Večernika«, da ne zapravite po nepotrebnem zavarovalnine, ko človek nikoli ne ve, kaj ga čaka!

Zahvala

Podpisana Marica Murks se najiskrenejše zahvaljujem upravi »VEČERNIKA« v Mariboru in zavarovalnici »DUNAV«, podružnici v Ljubljani, za točno izplačano zavarovalnino 10.000 din (deset tisoč dinarjev), ki sem jih prejela po svojem tragično preminulem soprogu Hermanu Murksu.

V Mariboru, 28. novembra 1939.

Marica Murks

Svečane proslave svobode in zedinjenja

Praznik Zedinjenja se je v Celju slovesno proslavil. Že na predvečer se je mesto odelo v državne zastave. Sokolsko društvo Celje-matica je na predvečer v Mestnem gledališču priredilo slavnostno akademijo z bogatim sporedom. Gledališče je bilo nabito polno občinstva. Vse točke akademije so bile lepo izvedene. Prireditev je zaključila pesem sokolskih legij, ki jo je pelo vse občinstvo. Na praznik zjutraj so bile v cerkvah vseh veroizpovedi svečane službe božje, ki so jim prisostvovali zastopniki občinstva. Šolska mladina je proslavila praznik s šolskimi mašami in internimi proslavami na šolah. Obe sokolski društvi sta imeli dopoldanski proslavi v svojih telovadnicah z zaobljubo novo pristopivšega članstva. Zvečer je bil v Mestnem gledališču slavnostni koncert, pri katerem so sodelovala združena celjska pevka društva, godalni kvartet in mladinski zbor Glasbene Matice ter voliška godba. Koncert je nudil lep umetniški užitek.

PRAZNIK ZEDINJENJA V SOBOTO

Zedinjenje je tudi Sobota svečano praznovala. Na predvečer je bila ob veliki udeležbi v Sokolskem domu svečana akademija s telovadnimi nastopi. Sodeloval je tudi novi Meddruštveni pevski zbor, katerega pevovodja g. Grm je ob tej priliki ponovno dokazal svoje odlične sposobnosti. Na sam praznik je bila vsa Sobota v zastavah. V cerkvah vseh treh veroizpovedi so bile svečane službe božje. V Sokolskem domu se je vršila svečana zaprisega novih članov in članic ob številni udeležbi občinstva in raznih predstavnikov oblasti ter organizacij. Prisotna je bila tudi delegacija Slovenskih fantov in dekliških krožkov. Starosta nadzornik Velnar je prebral poslanico Saveza SKJ, daljši nagovor na člane in občinstvo pa je imel ravnatelj trgovske šole dr. Maks Kovačič.

PROSLAVA ZEDINJENJA V PTUJU

Naše mesto je svečano proslavilo Zedinjenje. Prosvetno društvo je v ta namen priredilo na predvečer akademijo v minoritski dvorani. Priložnostna govora sta imela pater Mirko Godina in prof. Habe. Bile so deklaracije in recitacije. Pevsko društvo »Cecilija« je zapelo »Slovansko pesem« in pa »Jugoslavija«. Mali fanfaristi so zaigrali koračnice. V mestni cerkvi se je vršila slavnostna služba božja, ki so se je udeležili za-

stopniki vojaških in civilnih oblasti, sokolstva, fantovskega odseka, veteranov, gasilcev in še drugih korporacij in društev. Pred cerkvijo je bila postrojena čvrsta četa vojaštva. Ob 11. uri je bila sokolska slavnostna seja v »Mladiki«, ki ji je predsedoval dr. Šalamun. Poslanico Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije je prečital prosvetar Šentjurec, na kar se je izvršila svečana zaobljuba na novo vstopivših članov, ki jih je bilo 34. Pevsko društvo »Železničar« je zapelo nekaj pesmi. Manifestacija je zaključila himna »Hej Slovani«. Popoldne je bila v Mestnem gledališču sokolska akademija.

Četrty požar na Murskem polju

V četrtek zvečer je razburil ljudi gasilski rog. Zopet je gorelo v Noršincih. V terek zvečer je zgorel skedenj posestnika Zemljiča, v četrtek pa gospodarsko poslopje posestnice Vaupotič Franciške. Vaupotičeva je sosedinja Zemljičevih. Ogenj je lepo gospodarsko poslopje popolnoma uničil. Rešili so le živino in nekaj vozov. Zgorelo je tudi mnogo sena in slame ter orodja, med drugim tudi dve slamoreznici, mlatilnica in večni stroj. Vaupotičeva trpi ogromno škodo, ki pa

Dvorana je bila nabito polna. Telovadni spored je bil zelo pester. Občinstvo je tokrat zlasti občudovalo prirodne geste, ki so bile izredno dobro izpeljane.

o Telovadna akademija Sokola Pragersko. Kakor vsako leto, tako je tudi letos proslavil 1. december Sokol Pragersko z zelo peštrm sporedom. Po nagovoru staroste Božič Romana so sledile telovadne točke, ki so bile izvajane zelo lepo. Nad vse zanimiva je bila točka višjega moškega naraščaja pod vodstvom Franceta Podgorška. Obisk je bil zelo dober. Sodelovala je tudi železničarska godba pod vodstvom kapelnika Rafaela Svagana.

je le deloma krita z zavarovalnino. Ljudje so v silnih skrbih. Še bolj pa je sedaj ljudi razburilo drugo pismo, ki ga je očitno pisal požigalec in ki so ga našli v Iljaševcih. V pismu sporoča požigalec, da bo tudi v Iljaševcih gorelo. V skrbih so tudi naše gasilske čete, ki nimajo bencina in so torej večinoma pri požarih brez moči. Če bo šlo tako naprej, bodo ljudje prisiljeni zopet postavljati nočne straže, kakor so jih nekoč radi tatov.

Važna seja ptujskega mestnega sveta

Ptuj, 2. dec. Pod predsedstvom župana dr. Remca je imel ptujski mestni svet v četrtek svojo redno sejo. Župan je razpravljal o najnujnejših delih v ptujskem območju, o tozadevnih spomenicah o cestah, bolnišnici in novem mostu, ki so bile predložene banu ob priliki njegovega službenega obiska v Ptuj, dalje o posojilu pri Pokojninskem zavodu za gradnjo otroškega vrtca, o odboru za pobiranje draginje in brezvestne špekulacije in o podelitvi podpor mestne občine.

Računski zaključek za 1938-39 izkazuje 3.140.771 din dohodkov in 3.110.880 din izdatkov. Mestni svet ga je soglasno sprejel. Odobrena so bila nova pravila Mestne hranilnice, po katerih se bo smelo odslej voliti v upravni odbor le omejeno število članov iz mestnega sveta in vlagatelj. Izpremenjena so tudi pravila o odločanju Mestne hranilnice. — Upravni odbor društva »Putnik« je sklenil, da bo zaradi mednarodnih zapletljivej prenehal s poslovanjem vseh manjših potovalnih pisarn. Ista usoda bi doletela tudi »Putnik« v Ptuj. Zato je pre-

vzela občina jamstvo za ptujsko poslovalnico »Putnika«, ker se ta tudi v zadnjih mesecih ugodno razvija in se je lansko poslovanje zaključilo s čistim dobičkom 1619 din.

Mestni svet je priznal krajevne potrebe gostilniškega obrata v Trstenjakovi ulici, ki ga je zaprosila Hutter Ivana. Fölknerju Karlu iz Brstja se je dovolilo prevažanje oseb z avtomobilom s čakališčem na Florijanskem trgu.

Minoritski samostan v Ptuj je zaprosil mestno občino, da se mu odpiše najemina za Dijaški dom v znesku po 5 tisoč din letno za 1938-39 in 1939-40, ker ima malo število dijakov in to še večinoma revne. Mestni svet je sklenil, da se najemina briše do preklica tudi za bodoča leta. Dalje so odobreni stroški 2339 din za revizijo vseh zavarovalnih polic mestne občine po posebnem izvedencu društva »Osiguranička zaštita u Zagrebu«.

Zadruga »Prosvetni dom« je zaprosila mestno občino, da ji odstopi brezplačno zemljišče v parku pri minoritskem samostanu, kjer ima izdelan načrt za gradnjo

Davešen

sprejem evropskih in izvenevropskih postaj tudi podnevi z luksuznim superom

Prodaja tudi na obroke

Razen tega prinašamo
ORION 5-CEVNI
popularni super na mesečne
obroke od **din 180**—

Samoprodaja **L. LUŠICKY**
Maribor, Koroška cesta št. 11
Anton Bremec, Celje

ODKRITJE KRALJEVEGA SPOMENIKA V SEVNICI

Sevnica je najlepše proslavila praznik Zedinjenja z odkritjem veličastnega kraljevega spomenika. Iz bližnjih in oddaljenih krajev so prihajali ljudje na ta svečani narodni akt. Kip je delo umetnika akademskega kiparja Pirnata iz Ljubljane. Na svečanosti je bil med odličnimi oblastnimi in društvenimi zastopniki iz cele Slovenije tudi kraljev zastopnik polkovnik Defar iz Celja, ki je po lepih nagovorih odkril monumentalni spomenik.

o Občina Spodnja Poljskava-Pragersko razglašča, da si morajo delavci, ki se nimajo delavskih knjižic, iste čimprej nabaviti v občinski pisarni.

prosvetnega doma. Mestni svet je odobril brezplačen odstop zemljišča pod pogojem, da omenjena zadruga zgradi prosvetni dom v teku 3 let po sklenjenem svetovnem miru.

Mestni svet je nadalje odobril, da se za popravilo cerkvenih poslopij sv. Jurija v Ptuj najame kratkoročno posojilo 90.000 din, ki se bo krilo z dokladami 10 odst. v dobi 2 let na neposredne državne davke in jih bodo plačali vsi farani cerkve sv. Jurija.

Smrtna nesreča železničarja v Poljčanah

Sinoči se je zgodila na poljčanski železniški postaji strašna nesreča, ki je zahtevala smrt 51 let starega železničarja Valentina Prešerna. Hotel je do trafike in je moral prekoračiti tir. Že je bil skoro preko uvoznega tira, ko je nenadoma privzela lokomotiva osebnega vlaka in ga zgrabila. Bil je na mestu mrtev.

Darujte za azni sklad PTL!

Maribor

Maribor v proslavo našega zedinjenja

Obmejni Maribor se je včeraj prebudil v lepo zimsko jutro. Skoraj vse hiše so bile okrašene z državnimi zastavami, vsepovsod je bilo praznično razpoloženje. Maribor je včeraj 21-ič proslavil dan državnega Zedinjenja. V mariborskih cerkvah so bile šolske in druge službe božje v spomin na oni veliki 1. december 1918, ko smo se zedinili v svobodni Jugoslaviji. Že na predvečer so

privedile razne narodne organizacije svečane proslave. Mariborski Sokol je imel zelo lepo uspelo akademijo, ki je ob takih prilikah že tradicionalna. 1. decembra je bila v tukajšnji stolnici svečana služba božja, katere so se udeležili vsi zastopniki vojaških, državnih in samoupravnih oblasti in številni Mariborčani. Istočasno so bile cerkvene slovesnosti tudi v pravoslavni kapelici in v

evangeljski cerkvi. Po cerkvenem obredu je okrajni načelnik sprejemal čestitke mariborskih odličnikov, ki so se vpisali v posebno knjigo. V vseh šolah so bile tudi prav lepe šolske proslave Zedinjenja. Lepo proslavo so imeli tudi mariborski obrtniki, ki na ta dan proslavijo tudi obrtniški dan. Vse delo je počivalo. Na ulicah je bilo ves dan praznično razpoloženje, ki je trajalo še pozno zvečer.

Mariborčanke zahtevajo volivno pravico

Včeraj je bil prvi sestanek večine mariborskih ženskih organizacij, na katerem se je ustanovil pripravljalni odbor, v katerem so posamezne zastopnice vseh ženskih organizacij, ki so se po svojih predstavnicah izjavile, da bodo prožile vso podporo tej pravični zahtevi za dosego ženske volivne pravice.

V kratkem času bo sklicano veliko manifestacijsko zborovanje, kjer bodo žene iznesle svoje potrebe in zahteve, da dobijo čimprej splošno, aktivno in pasivno

volivno pravico, kar se pravi, da bodo smele voliti in biti voljene.

Da bo ta akcija čim širša in složnejša, bo sklican ponovni sestanek v prostorih Jadranske straže v Gregorčičevi ulici 20 dne 2. decembra ob 8. uri zvečer, kamor se vabijo tudi vse ostale ženske organizacije, ki pomotoma ne bi dobile vabila, da pošljejo svoje predstavnice, da stopijo tako v skupno akcijo za žensko volivno pravico.

Grajski kino — Nedeljo ob pol 11. uri predpoldan matineja

Miklavževanje / Sneguljčica in 7 pačkov

Največje veselje za naše otroke. — Natančneje na naših plakatih

Srednješolski table-teniški turnir

Podružnica Ferialnega Saveza na I. drž. real. gimnaziji v Mariboru je priredila v dneh 19.—26. nov. table-teniški turnir, ki so se ga udeležile vse mariborske srednje šole. Turnir je pokazal, da je zanimanje za ping-pong med mariborskimi dijaštvom zelo veliko. Tudi je med dijaštvom mnogo prvovrstnih igralcev.

Tekmovanje je dalo naslednje rezultate: Single: 1. Vodeb (trg. akademija), 2. Vrečič (trg. akad.), 3. Veble (I. drž. real.), 4. Kocbek (I. drž. real. gimn.). Double: 1. Fatur—Vrečič (trg. akad.), 2. Vodeb—Le-

ber (trg. akad.), 3. Pogorelec—Brglez (I. drž. real. gimn.), 4. Podlesnik—Klep (I. drž. real. gimn.).

Moštvo sta postavili samo I. drž. real. gimn. (Obrsnelj, Brglez, Podlesnik, Klep, Moran) in trg. akademija (Vrečič, Lebar, Fatur, Kravina, Vodeb). Zmagalo je moštvo I. drž. real. gimn. Čisti dobiček je namenjen za prireditve delovnega tabora v prihodnjih počitnicah. Vsem tvežnikom, ki so pripomogle s praktičnimi darili k uspehu prireditve se Ferialni Savez najlepše zahvaljuje.

FENIKSOVIM ZAVAROVANECM

Od merodajne strani smo izvedeli, da je bil 24. nov. t. l. podpisan v Pragi sporazum s češkimi bankami, po katerem so iste vrnile jugoslovanskemu Feniksu vse dolarske menice, ki so bile založene v Pragi. Ker je sedaj jugoslov. Feniks v posesti vseh tako zvanih Losingerjevih menic, je v najkrajšem času pričakovati sanacije te družbe.

m Sokol Maribor I. Danes zvečer točno ob 20. proslava Zedinjenja in zaprisega novega članstva. Bratje in sestre v kroju, ostali v civilu z znakom. Po proslavi za članstvo čajanka.

m Najemniki pozor! V nedeljo, 3. decembra bo ob 9. uri ustanovni občni zbor „Stavbene zadruge“ pri Povodniku v Jurčičevi ulici. Kdor hoče imeti v doglednem času svoj lastni dom, naj pride!

Sv. Miklavž prinaša: Otroško perilo, nogavice, rokavice, šale, jopce, puloverje itd. **A. Hedžet, Maribor**

m Predstojništvo mestne policije opozarja vse lastnike avtomobilov in motociklov, da je danes stopila v veljavo uredba o omejitvi avtomobilskega prometa, po kateri je do nadaljnje odredbe prepovedana vožnja zasebnih potniških avtomobilov od sobote ob 14. do ponedeljka do 8. ure. Kršitelje bodo po tej uredbi strogo kaznovali, in sicer z globo 5000 din in zaporom do 30 dni.

m Moški zbor „Drave“ priredi v nedeljo, 3. decembra, ob 15. uri ljudski koncert v Mohorkovi dvorani v Spodnji Polskavi. Pester spored obsega celo vrsto umetnih in narodnih pesmi.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim svojcem v nedeljo, 3. decembra, vrši zdravnik g. dr. Wankmüller Alfonz, Maribor, Frančiškanska ulica 8-III.

m Gasilska četa v Studencih javlja, da tudi letos obišče sv. Miklavž s svojim spremstvom njeno dvorano v soboto, 2. decembra, ob 8. uri zvečer. Darila se sprejemajo v gasilskem domu.

m Iz sodne službe. K okrajnemu sodišču v Slovenski Bistrici je bil premeščen sodnik dr. Ivan Dogvan iz Krškega.

m Diplomiral je na pravni fakulteti g. Stanislav Osterc iz Maribora.

m Premeščen je jetniški paznik deseter Josip Puhar iz Maribora v jetnišnico okrožnega sodišča v Murski Soboti.

m V Mariboru je preminul g. dr. Ferdo Križan, notar v pok. Pogreb bo danes ob 15. na Pobrežju. N. p. v m.!

m Ljudska univerza. Zveza akademsko naobraženih žen priredi v ponedeljek v Ljudski univerzi predavanje ge. Vere Adlešičeve, soproge ljubljanskega župana, o temi „Obraz Amerike mi govori“. Predavanje bodo spremljale skioptične slike.

ZAHVALA

Gospodu Marku Rosnerju, svojemu dobremu šefu se tem potom nameščenstvo iskreno

ZAHVALJUJE

za izdaten draginjski pribitek na mesečne plače, s čimer je opetovano dokazal svojo dobrohotnost in veliko skrb za svoje nameščenec.

m Na nocojšnji premieri narodne opere „Lepa Vida“ bo navzoč tudi njen skladatelj Risto Savin — general v p. Friderik Sira.

Klobuke, športne čepice v najnovejših oblikah, srajce, samoveznice, rokavice, vse vrste nogavice **A. Hedžet, Maribor**

m Umrl je železniški zvanik v pok. g. Gerlič Josip. Pogreb bo v ponedeljek ob 16. na Pobrežju. N. p. v m.!

m Grobnica-katakomba. Na starem mestnem pokopališču so ugotovili, da je Scherbaumova grobnica zidana v obliki katakombe z 12. etažami za krste.

m Lep družabni večer so priredili mariborski planinci v počastitev 70 letnice g. Ferda Soršaka in v priznanje za njegovo neumorno delo za razvoj planinstva. Družabni večer je bil v Gajškovi gostilni v Melju.

Jugoslavijo so ustvarile pridne roke delavcev

Lepa prvodecembrska prošnja studentske Ljudske univerze

Kakor vsako leto, je tudi letos studentska Ljudska univerza na dostojen in pristrčen način proslavila obletnico našega zedinjenja. K prireditvi v četrtek zvečer se je zbralo v dvorano Ljudske univerze toliko ljudi, kolikor jih še menda ta dvorana ne pomni. Pred običajnim predavanjem je bila prvodecembrska proslava. Šolski upravitelj g. Kontler je komentiral serijo podob iz svetovne vojne, ki so prikazale navzočim borbo Srbije z Avstrijo ter njeno tragedijo preko albanških gora. Tako je bilo uvodno predavanje tiha počastitev vseh onih, ki so žrtvovali svoje življenje za domovino ter za njeno pa tudi našo svobodo. Stledil je tamburaški nastop ljudskošolske dece pod vodstvom g. Viherja, nastop otroškega pevskega zbora z malimi harmonikarji pod vodstvom g. Mohorka in otroška zborna deklamacija znane Petčičjeve pesmi »Za svobodo«.

Po tej pristrčni prvodecembrski pro-

slavi je nastopil na odru mestni turistični referent g. Ludvik Zorzut, ki je na kratko in jedrnatno razložil zgodovino

Slovencev, Hrvatov in Srbov ter borbo vseh treh narodov za svojo svobodo in zedinjenje. Nato je predavatelj prikazal serijo slik iz celotne Jugoslavije, vse pač kar je pri nas karakterističnega in lepega, pa naj je bila to pokrajina ali so bili ljudje ali pa način življenja. Začel je s Hrvaško, s Primorjem, prešel nato na Srbijo, končno pa se povrnil v Slovenijo v Koroško in zaključil slike z Mariborom in Studenci. Vse predavanje in prikazane podobe so ostavile s svojo bogato in smotno izbiro med navzočimi vtis, da nam Jugoslavija samo lepa, ampak tudi ljubezni vredna. G. Zorzut je zaključil predavanje z besedami: Vse to, kar smo videli, so ustvarile roke pridnih jugoslovanskih delavcev ter nam ohranile krepke pesti jugoslovanskih junakov. Hvala in slava vsem!

Zapisati je treba, da studentska Ljudska univerza ne bi mogla na pristrčen način proslaviti zedinjenja.

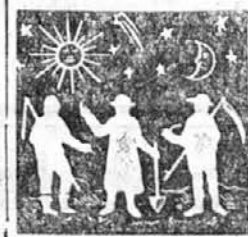
MARIBORSKI ŠAHISTI!

Danes zvečer je zadnji termin za prijave za božični turnir, ki ga priredi šahovski odsek UJNZB. Prijave sprejema predsednik A. Mišura v kavarni »Central« od 20. do 22. ure.

m Pri plezanju se je ponesrečil. Ludvik Lešnik, dijak iz Maribora, je plezal na vrtno ograjo ter se nabodel na kol. Hudo ponesrečenega dečka so prepeljali v bolnišnico.

m Sladkosneden vlomilec. V izložbeno okno Helene Valentijeve v Frankopanovi ulici 29 je vlomil neznan moški in odnesel za 160 din čokolade. Vlomilec je razbil tudi veliko šipo in napravil precej škode.

m Nesreča v tovarni. V neki tukajšnji tekstilni tovarni je padel tkalski stroj na roko 20 letnega tkalca Antona Požarnika ter mu jo zlomil.

VELIKA BLASNIKOVA PRATIKA
je izšla 1940

m Hotel Mariborski dvor v nedeljo, 3. dec., zvečer Miklavžev večer z domačo zabavo. Miklavževa darila se sprejemajo pri blagajni.

m Kino kavarna — Kino bar. Ljubljence mariborske publike, znameniti španski pevec MANUEL DE BIANCHI nastopa zopet, razen njega odlični čarovnik VERDINI. Program, ki ga morate videti! — V torek, 5. dec. Miklavževanje.

m Drogerija Kane Vam nudi tudi za malo denarja lepe darilne kasete raznih parfumerij!

m Odlični jazz — Kuno igra v Grajski kavarni.

m Restavracija „Trije ribniki“, Kliček, vsako nedeljo jetrnice, krvavice itd.

Damsko svileno in maco perilo, pletenine, nogavice, šale itd. Vodimo kvalitetno blago, nizke cene. Damska in moška modna trgovina **A. Hedžet, Maribor, Aleksandrova 9**

m Glavno zastopstvo zavarovalne zadruge „CROATIA“ se je preselilo na Trg svobode 6.

m Miklavževa igra in obdaritev 3. in 5. decembra ob 16. Sokolski dom. Predprodaja vstopnic Putnik.

m Miklavžev večer z varietetskimi sporedom v Veliki kavarni v torek, 5. decembra.

m Miklavž daruje letos praktično, zato bo nakupil svoje specerijske in slaščične potrebščine v trgovini Milka Zupan, Tržaška cesta 46.

m Halo! Obiščite kavarno „Promenada“. Vsako sredo, soboto in nedeljo izvrstna guljaževa, juha, prave kranjske klobase, specialni sendviči in odlični rizling. Poizkusite!

POHORSKI PESNIK L. ZORZUT

*** Javna licitacija!** Dne 5. dec. t. l. ob 9. uri javna licitacija najdenih predmetov v običajnih prostorih kolodvora Maribor.

*** Visoki gostje v Mariboru.** Najavili so svoj prihod glavar peka Mefisto, kancler Veli-puclji, tajnik Belceub in drugi, ki se nam bodo predstavili v ljubki igri „Upor v peklu“. Sokolski dom, dne 3. in 5. dec. ob 16. uri. Predprodaja vstopnic Putnik. Darila se sprejemajo v Sokolski pisarni.

Rejska efektna loterija v Mariboru
žrebanje jutri 3. decembra popoldne
v Sokolskem domu Union

*** Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce**, da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za varovanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuste odlašanja.

KAVARNA „BRISTOL“ Tu in Incognito
kaj časopisi, izvorna vina, Po dvanajst ur
veselje in zabavo

*** Grič, Osef, Andrejev velesojen.**

*** Uslužbeni Nabavljalnih zadrug** vabijo na Miklavževanje, katero se vrši v vseh prostorih Narodnega doma v soboto dne 2. dec. Začetek ob 20. uri. Zadruga-Maribor

*** Tiskovna zadruga, Ljubljana-Maribor** je znižala cene svojih popularnih pisanih mladinskih knjižnih zbirki „Začarani polji“ za broširan izvod od 12 na 9 din, za vezan izvod pa od 16 na 12 din.

*** Se pred Miklavžem izide nova mladinska knjiga** Tiskovne zadruge „Dedek pevej“, Saljive belokrajinske pripovedke satelja Ljuzeta Zupanca s števili in ilustracijami Maksima Gasparija. Cena knjige bo 28 dinarjev. Prijetno saljiva vsebina bo v veselje mladim in starejšim.

m Nočna lekarniška služba. Od 2. do vključno 8. t. m.: Lekarna pri Sv. Arhu, Glavni trg 20, tel. 20-05; Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Kino

*** Grajski kino.** Danes „Sneguljčica in 7 škratov“, najlepši film v naravnih barvah. V nedeljo ob pol 11. uri dopoldne: „Prihod sv. Miklavža“ s spremstvom Priskobite si vstopnice v predprodaji!

*** Kino Esplanade.** Danes zadnjič „Ona in njenih 100“ z Deanno Durbin. Petek „Sneguljčica in njenih 7 škratov“, največji, najlepši in najdražji film vseh časov v naravnih barvah.

*** Kino Union.** Do torka naš izbrani dvojni spored: „Otok mrtevih duš“, kriminalni film in mojstrski kovbojski film „Crni šerif“.

*** Zvočni kino Pobrežje.** „Svatba pod revolucijo“. 1. dec. ob 19.30, 2. dec. ob 19.30 in 3. dec. ob 15., 17. in 19. uri.

Mariborsko gledališče

Sobota, 2. decembra, ob 20.: »Lepa Vida. Premiera.

Nedelja, 3. ob 15.: Navihanka. Znižane cene. Ob 20.: Hinavci. Znižane cene. Zadrž.

Ponedeljek, 4.: Zaprt.

Torek, 5., ob 20.: Lepa Vida. Red. A. Vsebinske opere „Lepa Vida“ bo naš prodajal biljeterji. Ker je zlasti pri operah vsebinsko mnogim nerazumljiva, jim bo ta kratki opis dogajanja na odru gotovo prav dobrodošel.

Harfa pri „Lepi Vidu“. Kakor pri vseh večjih operah, sodeluje tudi pri tej kramlji domači operi priznani mariborski umetnik na harfi g. Lukež.

Pr rodopisna kramliania

Tudi peč je nevarna reč

Dr. Stanko Bevk / Razne vrste strupenih plinov — Strupi v zdravilstvu

Zima je pritisnila z mrazom. Kotli centralnih kurjav govtajo premog, peči v meščanskih stanovanjih požirajo polena, v železnih gašperčkih revežev pa ližejo ponižni plamenčki dražje in drugo gorljivo drobnjavo. Povsod gori. Ogljik kuriva se spaja z zrakovim kisikom, kar sprošča blagodejno toploto. Pri gorenju nastajajo razni plini, med njimi tudi nevarni ogljikov oksid, zlasti takrat, če do goriva ne dostopa dovolj zraka, oziroma kisika. Ogljikov oksid je jako strupen plin. Če v peči ne zgori, odnosno ne odide skozi dimnik na prosto, se more razširiti v stanovanju in povzročiti zla zastrupljenja.

ZASTRUPLJENJA IZ PEČI

To se posebno dogaja, če zapremo odvodno cev peči, preden je vse kurivo popolnoma pogorelo. Vdihani ogljikov oksid se spoji z barvilom rdečih krvnih teles, ki poslej ne morejo privzemati za obnovo krvi potrebnega kisika iz zraka. Zato nastopi glavobol, utrujenost, nezavest in končno smrt, če ni pravočasno pomoči. Sveži zrak, čisti kisik, umetno dihanje in vbrižg posebnih zdravil (normosal) rešijo zastrupljenca, ako ni že prepozno. Ogljikov oksid je tudi v svetilnem plinu, in sicer navadno okoli 10 odst. Ker povzroči smrt, če vdihavamo zrak s primesjo le 0,4 odst. ogljikovega oksida, zadostuje torej že 5 odst. zmes svetilnega plina z zrakom, da se zastrupimo. Nevarnost zastrupljenja s svetilnim plinom je manjša zaradi tega, ker ima ta plin močan svojstven duh, ki nam izda uhajanje plina iz pokvarjene cevi ali premalo tesno zapirajoče pipe.

NEVARNI STRUPENI PLINI

Poznamo še več plinov, ki so še veliko bolj strupeni kakor ogljikov oksid. Nekatere so porabili v pretekli svetovni vojni, druge potrebujejo v kemičnih tovarnah in predelavo in izdelavo posebnih kemikalij, nekatere pa tudi za desinfekcijo stanovanj in uničevanje mrčesa. Med temi je najbolj znana ciano-vo-dikova kislina ali cianin, kakor se na kratko imenuje v trgovini. Prav za prav je cianin tekočina, ki pa takoj izhlapi, če je v odprti posodi. Lovcem je ta strup znan za zastrupljanje zveri, zlasti lisic. Nastavlja se v majhnih steklenih kapsulah, ki se vtikajo v vabo. Čim zver, po-grabivši vabo, stre kapsulo, že omahne in pogine v nekaj sekundah. Cianin pridobivajo umetno, nahaja se pa tudi v prirodi, in sicer v koščicah češenj, sliv, zlasti pa grenkih mandeljnov. 65 jederc takih mandeljnov usmrti človeka. Za zdravilne namene izluščijo cianin iz listov lovoričkaste češnje, ki jo gojijo v toplejših krajih na veliko v ta namen. Cianin je močno strupen; en gram more usmrtiti 17 ljudi.

Smrt nastopi zaradi zadušenja stanič, kajti ta strup učinkuje na kri tako, da ne more oddati kisika. Kri zastrupljenec s cianinom je zato tudi v žilah privednicah jasnordeča. Ker cianin brž izhlapi, z njim zastrupljene živali ni nevarno odirati, kakor je to pri strihninu.

NE UBIJAJ S STRIHNINOM!

Strihnin pridobivajo iz semen nekkih tropskih grmov in dreves. Semena imajo v trgovini naziv vranje oči. Prodaja se v majhnih kristalčkih, ki so bele barve in jako grenkega okusa. Njegov učinek je po množini, ki jo zaužijemo, jako različen. Ena tisočinka grama ustavi bolečine in poostri vse čute; že 5 mg pa povzroči na mah strašne bolečine v mišicah, grozen strah ter silne krče, kar vse mora zastrupljenec prenašati pri polni zavesti, dokler ga — često po daljšem dušenju — ne odreši smrt. Kdor to ne ve in ima le malo srca, ne bo več zastrupil živali s strihninom.

STRUP INDIJANCEV

Strihninu kemično slične strupe vsebuje znani strup kurare, ki z njim Indijanci zastrupijo svoje strelice. Zadeta žival skoraj hipoma otrpne, ker zajame vse gibalne mišice silen krč. Sestavine

strupa kurare niso povsem znane, sicer pa so pri različnih plemenih različne. Najbolj učinkovit je kurarin, ki omrtvi živce, da preneha vsako delovanje mišic. Zlasti hitro usmrti kurare toplokrvne živali; živali, ki imajo nestalno toplo kri, dihaajo mnogo tudi s kožo, zato se počasneje zaduše. Kurare se uniči v želodčni kislini, zato Indijanci brez zlih posledic jedo z zastrupljenimi puščicami uplenjene živali.

STRUPENE RASTLINE

V vročih pokrajinah raste mnogo strupenih rastlin, ki rabijo v najmanjših količinah v zdravilstvu. Omenjamo samo strofantin, ki se daje za tek v množinah ene četrtinke miligrama. Pa tudi pri nas je precej jako strupenih rastlin, ki so v rokah zdravnika obenem zdravilne. Jako znani sta norica ali volčja češnja in njena bližnja sorodnica kranjska bunika ali volčič. Njun strup iz plodov, atropin,

DRESIRANE TATICE KOKOŠI

V Celovcu so pogosto izginjale kokoši iz kurnikov. Toda, kune so proti svojemu običaju kokoši tudi odnesle. Navadno žrtvi le izpijejo kri. Uganko je rešilo naključje. Ko so orožniki preiskavali brlog ciganske tolpe, so našli pri njih razen dresiranih kun tudi mrtve kokoši, ki so jih cigani prodajali v mestu.

SUROVINE V DONBASU

Donski bazen obsega 300.000 km² (Jugoslavija 248.000 km²) in sega od Kijeva do Volge ter od Kurska do Kavkaza. Rezerve Donbasa so ocenili 1928 na 69,72 milijarde ton, 1937 jih je bilo že 88,87 milijarde ton. Rostovski revir je bil ocenjen 1928 na 13,72, 1937 že na 21 milijard ton. Rezerve antracitnega rudnika Razdovski in Sajlski znašajo 2 milijardi ton. Zemeljski plin med Slubokajo in Tarasovko vsebuje helij, ki ga ne manjka tudi drugod.

40 kitov vrže morje na angleško obalo vsako leto. Po nekem posebnem zakonu so ti kiti last Britskega muzeja v Londonu.

10 m padavin imajo ponekod v Indiji. Nasprotno so pa kraji, kjer leta in leta ne pade kaplja dežja.

— Je tvoja žena še vedno tako ljubka kakor je bila pred desetimi leti?

— Naravno! Samo več časa ji je zdaj treba za to...

širi v najmanjših množinah očesno zenico. Že dve desetisočinki grama atropina, raztopljenega v vodi, izprožita reakcijo v šareničnih mišicah, da raztegnejo zenico. Na te mišice deluje strup, najsi ga vbrižgamo v oko ali použijemo. Tudi na izrezano oko ima isti učinek. Norica spada v rastlinsko družino razhudnikov, ki so skoraj vsi strupeni. Najbolj znani razhudniki so: kristavec ali svinjska dušica, zobnik ali blen, pasje zelišče, grenkoslad i. dr.

TUDI TOBAK, KROMPIR IN PARADIŽNIKI SO RAZHUDNIKI

Strupene raztopine imajo tudi še nekatere druge rastlinske družine, n. pr. gobe, ljubika, strupena ločika itd., vsem pa prednjači jesenski podlessek, rdeči narprstec, prava preobijada, velika trobelika in pikasti mišjak. Podleskovo seme vsebuje strup kolhicin, ki se po svojem učinku loči od drugih strupov v tem, da

prične delovati šele nekaj ur po zaužitju. Kolhicin povzroči hudo drisko, bruhanje, dušenje in krvav seč in tudi smrt z ohromitvijo dihalnega centra. Iz listov narprstca pridelujejo digitalin, ki je zelo važno zdravilno sredstvo za srčne bolezni. Po digitalinu deluje srce krepkeje, zlasti pri krčenju; preveč tega sredstva pa ustavi srce.

SOKRAT JE PIL MIŠJAK

Posebno močan strup je akonitin, ki se nahaja v listih in zlasti v gomoljih preobijade. Komaj viden prašek nekaj tisočink grama umori doraslega človeka v najkrajšem času. Zastrupljenca zgrabijo krči, ki mu na mah ustavijo dihanje. Raztelesenje ne pokaže nikakih znakov zastrupljenja. Velika trobelnica ima v otrovni korenini strup cikotoksin. Soroden strup je koniin iz pikastega mišjaka, ki so ga stari Grki uporabljali za usmrtitev zločincev. Tudi Sokrat je moral piti strup iz mišjaka. Koniin povzroči pred smrtjo najprej otrplost nog; brezčutnost se širi potem ob polni zavesti zastrupljenca proti srcu, odnosno dihalnim mišicam, dokler ne nastopi nezavest in smrt. Tako delovanje tega strupa pri Sokratu je opisal Platon in s poskusj do 250 mg so pogumni znanstveniki na sebi dognali, da ustreza popis resnici.

Sto let rojstva Emila Škode

Emil Škoda se je rodil v Plznu 18. novembra 1839. Bil je potomec stare rodbine, ki je prišla v mesto iz okoliške vasi Letkova. Mladost je preživel Emil v Plznu in Hebu. Strojništva se je izučil na visoki šoli v Pragi in v Karlsruhe. Nekaj let je delal kot inženir pri tvrdki Richard Hartmann v Kamenici in Bremmerhavnu. Leta 1866 je stopil v Plznu v službo pri grofu Waldsteinu v njegovi strojni, kjer je delalo 30 delavcev. Leta 1869 je postal Emil lastnik te delavnice in zaposlil petkrat več delavcev.

Izum parnega stroja je znal Škoda dobro izkoristiti. Izdeloval je stroje za domače potrebe, pa tudi za tujino. Naj-

raznovrstnejše tovarne je zalagala Škodova tovarna s parnimi stroji, posebne uspehe je žela v Rusiji, kjer je v Kijevu odprla svojo podružnico.

Leta 1890 je začela Škodova tovarna izdelovati topove. Podjetje je raslo in l. 1899 postalo delniška družba, v katerem je bil Škoda predsednik, glavni ravnatelj in delničar. Umrl je 1900.

Emil Škoda se je brigal tudi za nameščence in njihovi socialne dobrine. Dal jim je bolniško blagajno in pokojninsko zavarovanje. Danes je njegovo delo ogromno velepodjetje z več deset tisoč delavci.

Znanstvena odprava v Tihi ocean

Pod vodstvom Gilberta Grosvenorsa, predsednika ameriške nacionalne geografske družbe je odplula v Tihi ocean znanstvena oceanografska odprava, ki bo imela dve leti opravka na ogromni površini, da razkrije še nedognane izsledke s tega morja. Tihi ocean je na dnu poln jarkov, ima celo vrsto potresnih ognjišč, ki jih bodo s pomočjo najmodernejših priprav in merilnih uteži izmerili. Ladja ima svoje lastno tetalo.

Tihi ocean ima močne morske struje, ne pozna pa ledenih gor kakor Atlantik, ki bi priplule tako nizko. Morje je namreč neobičajno toplo, še v globlini 1000 m so izmerili nad 5° C. Celu 4000 m globoko je bilo 1—2° C nad ničlo! Tihi ocean je manj slan kakor so druga morja, njegova največja globina meri 10.793 m pri Filipinih. Prvič je ocean objadral Magalhen l. 1520.

Prepir zaradi „apostola dežja“

V Argentini so imeli senzacijo z možem Velarjem, ki je hotel s posebnim izumom regulirati dež v krajih, kjer je malo padavin. Kmetom je obljubljal, da bo v 50 urah začel padati dež.

Letošnje poletje je severno Argentino zajela huda suša. Nekega dne se je pojavil Velar s svojo čudežno pripravo, nič večjo od radijskega aparata v Pinto, v suhem okraju province Santiago del Estero. Napovedal je ljudem, da bo čez 50 ur že deževalo. Dejal je, da bo s svojim aparatom izpremenil severni veter v vzhodnega, ta pa bo prinesel vlogo in dež.

Ljudje so zijali. Še preden je minilo 50 ur je res jelo deževati. Enajst ur je curljalo izpod neba in to na površini okrog

100 km². Velar je postal za kmete »apostol dežja«, v revnih krajih so videli v njem nebeškega poslanca. Posebna komisija je pregledala njegovo napravo in ugotovila, da je mož le prebrisan, poznavajoč prirodne okoliščine, kdaj bo deževalo, zavajala ljudi v zmoto, češ da on priključuje padavine. Kmetje pa nočejo o tem nič vedeti, jasno jim je, da je Velar čudodelnik...

— Poglej, ženica, pomlad je tako nekaj krasnega. Človek se počuti svežega in krepkega, da z lahkoto ustvarja.

— Da, možiček moj, prav zdaj mi je padlo v glavo, kolikokrat sem te že prosila, da že vendar enkrat stopiš k zobozdravniku...

Negospodarsko klešččenje drevja je škodljivo

Kdor se je vozil po krški Liki v Dalmacijo, je ob progi opazil drevje, katerega gola debla in le redke veje so štrlele kvišku. Pokrajina je imela videz, kakor da je komaj prestala hudo kanonado topov. Tam primanjkuje hrane za živino in revni kmetje oklestijo zelenje z drevja za krmo.

Tudi v našem alpskem svetu klestijo kmetje ponekod drevje. Eni za hrano, drugi za steljo. Posesniki blizu mest oklestijo smrekovo mladovje, zato da se obvarujejo tatvin božičnih drevesc. Mnogi so pa še vedno napačnega mnenja, da bo drevo prej zraslo, če ga malo oklestijo. Takšno poškodovanje mladega drevja je

pa negospodarsko in po zakonu kaznivo. Kruto okleščeno drevo je fiziološko ogroženo in tehnološko izkvarjeno, ugotavlja v »Gospodarskem vestniku« Lojze Mušič. Načenja se gniloba, drevo postane votličavo in leglo za lubadarja. Če je mladovje pregosto zaraščeno, ga moramo redčiti tako, da odbiramo zastala drevesca. Kdor pa klesti mladi gozd namesto da bi ga redčil, jemlje drevju nepotrebnost stvarjanje krošenj, sonce, veter in plevel imajo dostop, gozd je izgubljen.

V planinah nabiraj grmovje za steljo, ne klesti smrek! Glavci so slaba stelja, leskovje in praproti pa gnijeta okrog. Tre-

ba je vedeti, da je 1 kg slame za steljo toliko vreden kakor 2 kg bukovega listja ali 3,3 kg borovih, pa 2,85 kg smrekovih iglic, 1,25 kg mahu, ali 4 kg rešja. Največ gnojilne snovi ima praproti, 0,62 kg praproti da gnojilno vrednost 1 kg slame!

Komur primanjkuje stelje, naj jo skuša dobiti pri sosedih. Klesti pa naj le staro drevje, ki je itak namenjeno za poseko. Nikoli pa ne klesti preko dve tretjini krošnje! Mlade veje in vejice puščaj tudi na starem drevju. Klestiti se sme samo od avgusta do kraja marca, izvzemši hude zime. Semenska drevesca (semenjaki) se pa sploh ne smejo oklestiti.

Ženski kotiček

Previdnosti ni nikoli preveč

Vedno je bilo in vedno bo tako, da si prostor na zemlji dele dobri in slabi. Slabi nanašajo človeštvu vedno zlo. Zato ni nikoli odveč, če je človek ob vsakem svojem koraku previden, dvojno previden.

Posebno za ženske ni previdnosti nikoli dovolj. Razni temni elementi, ki se skušajo okoristiti na račun drugih, si

posebno radi izbirajo za svoje žrtve ženske, računajoč na njihovo večjo zbežanost v neprijetnem položaju in manjšo odpornost v slučaju potrebe.

V meščanskih domovih so preko dneva doma večinoma ženske. Može so v službi, otroci v šoli. Sredi mestnega vrveža je takšna ženska vedno izpostavljena kakšni nevarnosti, kajti kakor nesreča, tudi zloba nikoli ne počiva. Ko gre na trg ali po drugem opravku v mesto, naj vrata skrbno zaklene, da ne bo razočarana, ko se vrne. Še skrbneje

pa se naj zaklepa, ko je doma, ker takrat ni v nevarnosti samo njeno imetje, temveč tudi ona sama. Ob neprestanem trkanju in zvonjenju naj bo silno previdna. Ako je sama, naj ne odpira komurkoli. Ako nima na vratih okenca, skozi katero bi lahko videla trkajočega, naj se skuša z njim poprej pogovoriti. Znanca bo takoj spoznala, sumljivemu človeku pa naj ne odpira. Če pa že odpre, naj bo zelo previdna. Spuščati ne sme v stanovanje oseb, iz katerih govora ni jasno razvidno, kdo in kaj so ter kaj hočejo. Ne sprejema naj delavcev, ki se ponujajo za to ali ono delo v stanovanju. Naročiti jih naj za oni čas, ko bo doma družina. Če se ne vrne, bo že to delni dokaz, da ni imel dobrih namenov.

Nad vse previdne pa morajo biti one gospodinje, ki sprejemajo podnajemnike. Razne oglase lahko izkoristijo različni lopovi, ki se informirajo, kdaj je gospodinja sama doma. Pod pretvezo da išče sobo se tak pridanič vrine v stanovanje, zaprosi gospodinjico za kozarec vode ter v svoji priučeni spretnosti medtem pretipa par predalov. Ne sprejemaj torej tuzadavnih strank nikoli, kadar si sama. Previdnost je mati vseh čednosti, a pogosto tudi mati modrosti.

Ne zanemarjajte svojega obraza

To velja predvsem za one ženske, ki se šminkajo in pudrajo. Odvajati koga od šminkanja in pudranja bi bilo menda brezplodno delo, pač pa bo menda vsaka uvidela, da koža lica vsled tega zelo trpi, in je radi tega potrebno skrbno negovanje, sicer lice predčasno uvence in ostari.

Pozimi se mnogo več šminkamo nego poleti. Poleti se bavimo mnogo s kopanjem in raznimi športi, kjer bi šminkanje ne imelo nikakega smisla, pač pa izpostavljamo lice dobrodejnim vplivom sonca in zraka. Pozimi pa nastopa doba plesov, raznih drugih prireditev in karniškega sedenja, odpade pa gibanje na svežem zraku, pogosto pa biča lice ostra burja. Jasno je torej, da lice pozimi mnogo več trpi, da mora torej negova-

nje biti mnogo večje, če nočemo na pomlad spoznati, da smo preko zime vidno ostarele.

Najprej bodi povedano, da se lahko tudi pri zimskem šminkanju držimo neke meje. Dovolj je, če je lice pod to masko po večerih in na ulici, toda doma naj bo lice čisto in vse do odhoda z doma izdatno obloženo s kakšno vitaminsko kremo. Seveda, mnogim se zdi preveč dela s tem, da bi se vsakikrat, ko zapuste dom znova šminkale, toda potem naj posledice prepuste same sebi. Katera pa hoče ostati dalje časa mlada in lepa, bo takoj po prihodu domov lice temeljito umila ter ga namazala s kremo. Razen tega bo licu na ljubo žrtvovala vsaj vsak tretji večer ter ostala doma in se temeljito naspala.

S telovadbo do smuka

Smučanje je lep šport, toda kakor je lep, tako je naporen. Le utrjeno in odporno telo se lahko bavi z njim. Neutrjeno telo lahko podleže vsled premale odpornosti prehladom in raznim drugim obolenjem, ki se pojavijo kot posledica izčrpanosti. Razen tega pa smučanje tudi ni v zabavo, če nas že vsak malenkosten napor preveč utruji.

Skratka, telo je treba čimprej in čim bolj utrditi. Sedaj, ko živimo v najlepši

nadi, da nas bo letošnja zima obdarila z bogato snežno odejo, in ko, kakor izgleda, nismo več daleč od tega, je čas, da se lotimo smotrne telovadbe, ki nam bo dala potrebno moč in odpornost.

Največ trpe pri smučanju noge. Slednja mišica je prizadeta. Ako ste se že smučali, se gotovo spominjate, v kakšni napetosti so noge, ko drvite po bregu navzdol, posebno ako morate paziti, da peljejo smučki v nekem točno začrtanem

pravcu. Po tri do štiristometrski takšni progi vam bodo noge odpovedale in se tresle kot šiba na vodi. Vsem tem neprijetnostim se izognemo, če pričnemo takoj z vajami. Prve dni boste čutili boleče posledice napanjanja mišic, toda kmalu bo bolje in postali boste odporni. Istotako utrdite roke in sploh vse telo. Vaje pa ne smejo biti zgolj zapravljanje časa, temveč takšne, da imamo od njih res neko korist. Dobre bodo tedaj, če boste čutili po izvajanju lahne bolečine in neko prijetno utrujenost. Torej na delo! Smuk.

Brez težav

Kuhinja

Ječmenčkova juha z gobami. Zakuhaj v 3 l vrele vode 1/4 l ječmenčka. Ko je vrelo pol ure, odlij vodo ter zalij z vrelo zelenjavno juho ali slano vodo. Prideni še drobno sesekljane zelene peteršilja, timeza in česna ter pusti vreti 2 uri. Medtem deni v kozico 2 žlici presnega masla ali masti, potem sesekljane čebule, pečico poparjenih, ožetih, drobno sesekljanih gob in žlico moke. Ko zarumeni, zalij z ječmenčkovo vodo ter vse skupaj zlij k ječmenčku; ko nekaj časa vre, je gotovo.

Zvita ledvična pečenka. Vzemi 2 kg ledvične pečene, odstrani ledvico, potegni kosti, položi jih v ponev ali kozico, v kateri boš pekla pečenko. Meso nadrgni s soljo in ga deni vstran za nekaj časa. Medtem pa sesekljaj drobno košček čebule, zelene peteršilja, košček prekajene slanine, 2 osnaženi sardeli in 3-4 osnažene gobe. Vse to deni v kozico, ko se je v njej spenila žlica presnega masla, da se malo prepraži. Zdaj vzemi meso, ga še prereži in potolci kolikor moreš tanko, ne da bi ga strgala, namaži ga po notranji strani s pripravljeno zmesjo, zavij ga trdo skupaj, poveži ga z motvozom, položi na kosti, polij z vročo mastjo in peci kakor vsako drugo pečenko. Ko je že skoraj pečeno, odlij mast, pridene košček presnega masla in, če treba, malo juhe. Zrezano pečenko polij s sokom in daj na mizo.

Rezančni kuh. Iz 2 rumenjakov ali iz drobnega celega jajca in moke naredi testo za rezance, tanko ga razvaljaj ter zreži na tanke rezance. Kuhaj jih gosto na dobro 3/4 l mleka. Nato vmešaj 7 dkg presnega masla, 5 rumenjakov, vaniljevega in še 7 drugega sladkorja, mrzle rezance in od 4 beljakov trd sneg; namaži primeren model z maslom in ga potresi z moko, deni vanj kuh in ga speci. Predno daš peči, vmešaj še nekoliko rozin.

Mandeljni koščki. Mešaj, da dobro naraste, 4 rumenjake, 14 dkg sladkorja in malo limonove lupine. Potem naredi trd sneg ter ga rahlo primešaj s 7 dkg drobnih zrezanih mandeljnov in 7 dkg moke. Zdaj namaži testo na s presnim maslom namazano ter z moko potreseno pločevino pol prsta na debelo in počasi peči. Medtem naredi iz 3 beljakov sneg, zamešaj vanj 10 dkg sladkorja in malo limonovega soka. Namaži ta sneg na pečeno testo ter potresi po vrhu z mandeljni, zrezanimi na listke in sladkorjem. Deni še malo

JUTTA FREYBE mlada in nadobudna igralka Ufe

v pečico, da blede zarumeni; potem zreži na poševne koščke.

Mešana linska torla. Mešaj 28 dkg presnega masla 1 jajce in 3 rumenjake. Pomešaj goma dodeni 14 dkg neolupljenih fino zrezanih mandeljnov ter rahlo primešaj 28 dkg moke. Vse to deni v tri modle in peci počasi v srednji vročini. Ohlajeno namaži vmes in po vrhu z marmelado ter jo prelji z belim ledom.

Kašnata juha. Dobro speri in skuhaj v 3 l slane vode 1/4 l prosene kaše. Naredi na 2 žlicah masti s čebulo, peteršiljem in 3 žlicah moke rumeno prežganje, zalivaj ga med mešanjem s kašno vodo ter stres, ko je gladko, v lonc h kaši. Prideni malo majerona, ko še dobro prevre, je juha gotova. Kot približek lahko prideneš malo drobno sesekane svinjine ali priliješ juhe, v kateri si kuhala svinjino.

Sladko zelje. Osnaži zeljate glave, zreži jih na široke rezance (štorčke odstrani), operi v vodi, popari ter kuhaj v vrelem kroupu, pri kuhanju pa deni vmes malo kumne; ko je kuhano, odcedi. Potem razgrej presnega masla ali masti, deni noter drobno zrezane čebule in zelenega peteršilja, malo moke, pa naredi zelje doromeno prežganje; deni potem noter zelje in če hočeš, tudi en kuhan in zmešan krompir; premešaj, osoli in popraj, zalij malo z juho ali kroupom. Ko prevre, je gotovo.

Praktični nasveti

Kako čistiš klavirjeve tipke? Klavirjeve tipke, ki so porumenele, je treba odrgniti z vato, namočeno v spiritu. Ko jih nato odrgneš še s suho vato, so bele kakor sneg.

Zeljne glave se ohranijo do pomladi, če jih zložiš na rušo tako, da je stor zgoraj in da se ne dotikajo druga druge.

Kako čistiš skafe, banje itd.? Skafa, banje itd. iz pločevine moremo očistiti s solno kislino. Pri snaženju se večkrat zgodi, da kane kapljica na predpasnik ali obleko. Rjavo blago na pr. postane rdeče, kamor je kanila kapljica solne kisline. Ako pomočiš tak madež s salmijakovim cvetom, izgine v nekoliko minutah, če nasuješ okrog stenja, do tam, kjer postaja črna, plast v fin prah zmlede soli.

Človeško življenje je dnevnik; vanj je treba pisati samo dobra dela. (Franklin.)

MARIJ SKALAN:

RAMAS IN JORA

ROMAN ZADNIH LJUDI NA ZEMLJI

25

»Jora!« je vzkliknil Mahabali in jo prijel za obe roki. »Ti mi nekaj prikrivaš.«
»Pusti me na miru in me ne muči!« je odgovorila mrzlo ter mu odtegnila roki. Mahabali se je vznemiril. S silo prikrivajo velika ljubosumnost ga je tedaj tako obvladala, da je nenadoma bruhnilo iz njega z vso nezadrževano silo:
»Ne prikrivaj mi ničesar! Vse vem. Tare te obup po izgubljeni prepovedani ljubezni.«

»Izgubljeni ljubezni?« je vzkliknila Jora in se na pol presenečeno in na pol prestrašeno ozrla v njegove divje, plameneče oči.

»Mar misliš, da ne vem, da si se naskrivaj sešla v parku z Ramasom? Mar misliš, da ne vem, kaj se je med vama pletlo? Vse, o, vse vem, še predobro vem. Ali mi to lahko utajiš?«

»Čemu bi ti tajila, ako že veš?« je odgovorila Jora.

»Torej vse je res? Ti ljubiš tega ničvrednega, tega zločinca, tega...«

»Prepovedujem ti govoriti tako o njem!« Jora se je vzravnila, mu drzno pogledala v oči in vsa zardela od jeze

in užaljenosti.

»Prepoveduješ? Meni? Svojemu zaročencu?«

»Od te minute dalje ni med nama nobenih vezi več!« je kriknila. »Nisem te ljubila niti en sam trenutek. Bil si mi ne ljub od vsega začetka, in če sem govorila s teboj, sem storila to samo očetu na ljubo, ki te mi je vsiljeval kakor ničvredno blago. Sedaj te sovražim, da, sovražim, sovražim!« Pusti me na miru!«

»Torej te še vedno ni minila norost! Še vedno noriš za zločincem...«

»Prepovedala sem ti tako govoriti o Ramasu!« ga je še odločneje prekinila Jora.

»Tega mi ne moreš prepovedati nikoli. Ramas Indor je sin zločinskih prednikov, sin morilcev, ki so stregli celo tvojemu lastnemu očetu po življenju.«

»Lažeš!« je kriknila dekle.

»Potem vprašaj očeta!« je odvrnil cinično Mahabali. »Saj ti ne prepovedujem, da ga ljubiš. O, če želiš, ga še lahko ljubiš, toda njegova ne boš nikoli, to ti prisegam!«

»Če ne bom njegova, tudi tvoja ne

bom, to ti jaz prisegam. Sicer pa ti ničesar ne verujem.«

»Potem se prepričaj! Svetoval sem ti to že prej.«

»Izvedeti hočem od njega samega.«

Obrnila se je vstran in že hotela oditi, ko se je spomnila, da ne ve, kje bi našla Ramasa. Zato je vprašala ostro:

»Kje je Ramas?«

»Poišči ga!«

Mahabali se je pri tem sovražno in zlohотно zakrohotal.

»Iskala sem ga, a ga ni nikjer.«

»Potem se je pač vdrl v zemljo.«

»Kaj se mu je zgodilo?« je vzkliknila Jora v temni slutnji, da ga je morda Mahabali ali celo njen oče spravil s pota, da se z njim ne bi več sešla.

»Tega ne vem.«

»Lažeš. Veš, pa nočeš povedati. Kje je?«

»Prisegam ti, da ne vem. Toda izključeno ni, da se je sam prostovoljno poslovil od življenja, ko je izvedel, kdo in kaj so bili njegovi predniki in da ne bo smel nikoli več govoriti s teboj.«

»Kdo mu je to prepovedal?«

»Tvoj oče.«

»Kdaj?«

»Takoj po vajinem snidenju v parku.«

»Ali ga od tedaj nisi več videl?«

»Ne.«

»Moj Bog!«

Jora se je z obema rokama zagrabila

za glavo, in kakor brez uma zbežala je pred Mahabali. V njeni zavesti je živela samo še misel, da si je Ramas končal življenje, ako je res, kar ji je povedal Mahabali. Ali pa tega še ni storil in ga ona še lahko reši. Toda kje in kako? Na poti je srečala ekonomo Dranatha Purama in ga brez uvoda vprašala, če je videl inženirja.

»Nikjer,« je odgovoril ekonom. Jora je zbežala dalje, ustavljala vse, ki jih je srečala in jih spraševala po Ramasu, a nihče ni vedel, kam je izginil in kje je. V tej svoji stiski se je Jora na posled spomnila Mane in odhitela k njemu. Našla jo je doma.

»Kje je Ramas?« je vzkliknila in ona mogla omahniti v naslanjač.

Mana se je prestrašila in ji priskočila na pomoč, toda dekle jo je zavrnila in hotela izvedeti od nje samo, kje je inženir, kdaj ga je zadnjič videla in kaj je govoril. V Mani se je za trenutek porinila želja, da bi se masčevala nad tem bitjem, ki ji je ukradlo srce tistega, katerega je ona sama tako dolgo ljubila in hrepenela po njem z vso svojo dušo. Sedaj bi ji lahko poplačala vse muke z njenimi lastnimi. Toda Jorino vprašanje, kje je Ramas, je vznemirilo tudi njo samo.

Spomnite se CMDI

Film

Vpliv hudožestvenikov na češki film

Češki dramski realizem je vtisnil svoj pečat tudi češkemu filmu — V Mariboru so uspeli vsi češki filmi.

Od slovanskih dramskih avtorjev zavzemajo češki dramatik posebno mesto, prav lahko bi govorili o neke vrste češki šoli dramskega realizma, ki je postajal tem bolj sodobnejši, čim bolj so postajali časi resnejši.

Verjetno je tudi, da je na češko dramsko produkcijo močno vplivalo tudi Hudožestveno gledališče, ki je po svetovni vojni združevalo ruske gledališke umetnike.

V enaki meri, kakor se opaža vpliv hudožestvenikov pri dramatikih, se opaža tudi pri čeških igralcih, in to tako močno, da je češka drama slovela zadnja leta pred okupacijo za eno izmed najboljših v Evropi. Docela razumljivo je, da ni mogel ta vpliv neopaženo preko filmske proizvodnje.

Sorazmerno majhna veja filmskega ustvarjanja se je okoristila z rutino in umetniškim dojemanjem čeških gledaliških umetnikov ter je kmalu po svetovni vojni presenetila svet z dovršenimi umetniškimi kreacijami, in to ne samo z vsebino, ampak tudi z igro in režijo.

Češki film je postal tako neodločujoč faktor na filmskih repertoarjih ne samo slovanskih, ampak tudi ostalih neslovanskih držav.

Čapkov »Hordubal« v filmu

Zadnje čase smo videli v Mariboru več čeških filmov, in o vseh smo lahko zapisali, da so bili dobri, največ zaradi tega, ker so bili vsi na gotovi umetniški višini. Večina čeških filmov obravnava kakšen pereč socialni problem, ali pa črpajo filmi svojo vsebino iz bogate in burne češke zgodovine.

Te dni so začeli v naši državi vrteti novi češki film, ki je posnet po znamenitem romanu češkega pisatelja Karla Čapka, po »Hordubalu«. Film je močna socialna in psihološka drama, ki je povzeta po romanu, kateri prikazuje pretresljivo vaško tragedijo, kakršnih je malo v svetovni literaturi. Verjetno je, da bo tudi to Čapkovo filmano delo doživelo pri nas tak uspeh, kakršnega je doživela na naših odrih njegova »Bela bolezen«. »Hordubal« sicer ni politično delo, ampak je vzeto neposredno iz vaškega dogajanja ter je tudi kot takšno umetniško močnejše dognano. Lahko bi tudi zapisali, da je »Hordubal« eden izmed umetniško najbolj doživetih Čapkovih romanov.

Češko filmsko podjetje Lloyd film Praga je dalo režijo filma Macu Friču, ki je svojo nalogo opravil nad vse vestno. Ze vsebina sama je psihološko dognana in izgrajena do zadnjih potankosti, obenem pa nemalo napeta. V filmu so tipi in karakterji posameznih vlog tako

dobro izdelani, da zaprepaščajo, kar je zaslu-ga Karla Čapka, pa tudi režiserja in igralcev.

Hordubal, ki ga igra Jaroslav Vojta, je kmet, ki se je po osemletnem težkem garanju v tujini vrnil s pristradanim prihrankom domov, na svoje posestvo, kjer je gospodarila medtem njegova žena, ki ga pa niti malo več ne ljubi. Pač pa se po vasi šušlja, da ima razmerje z domačim hlapcem Mihaelom. Dejanje se začne nato napeto razvijati ter ne izpusti vse do pravega dramatičnega konca.

Hordubalovo ženo igra Suzanna Marwille, Hordubalovega brata Palo Bielik. Vsi prizori so izdelani neverjetno vestno, posebno oni, ki se dogajajo med preiskavo in procesom.

Zato bi bilo prav, da bi videli film kmalu tudi v Mariboru, že zaradi tega, ker obravnava film življenje, ki je na moč podobno slovanskemu vaškemu življenju.

VIKTORIA VON BALLASKO

Viktoria von Ballasko bo igrala poleg Ursule Grabley eno izmed glavnih ženskih vlog v novem Ufinem filmu »Somračje«.

Ne pozabi naročnine!

Lionel Barrymore in njegov brat John

LIONEL BARRYMORE

Lionel Barrymore se je rodil v umetniški, igralski družini, od katere je dobil najosnovnejše pojme o igranju ter gledališki umetnosti. Njegov oče Maurice Barrymore ter mati sta bila odlična gledališka igralca, ki sta bila znana v vsej ameriški gledališki javnosti. Pa tudi Lionelova sestra in brat John sta začela že v zgodnji mladosti nastopati na deskah, Lionel sam pa je igral v gledališču še kot otrok.

Najpreje je Lionel prepotoval vso Ameriko, končno pa se je zadržal v New Yorku. Za nekaj let je odšel v Pariz, kjer se je poprijel slikarstva. Ko se je vrnil v Ameriko, je sprejel delo dekoratorja v neki delavnici, kar je pa na pritisk svojega brata Johna končno opustil ter se posvetil gledališču. Do filma je bila

nato kratka pot. Prva njegova vloga je bila posneta na filmskem platnu 1909.

Vendar pa njegova filmska slava ni zrasla skozi noč. Lionel Barrymore je eden izmed onih umetnikov, ki igrajo karakterne vloge ter vloge različnih degeneriranih tipov in pijandur, čeprav je Lionel v privatnem življenju soliden in trezen človek. Za svoje najboljše filmsko delo smatra »Grand Hotel«, ki ga je posnel z bratom Johnom, Greto Garbo, Wallace Beeryem in Joan Crawfordovo.

JOHN BARRYMORE

Vojna je prizadela tudi film

V Franciji so prenehali s snemanjem cele vrste zanimivih filmov, ker so bili poklicani na fronto igralci, pa tudi tehnično osebje, režiserji in drugi. Italijanska filmska industrija dela normalno, vendar pa še zdaleka ne more nadoknaditi francoske filmske proizvodnje. Tudi v Nemčiji se še precej snema, v ostalih evropskih državah pa doživlja filmska industrija krizo in zastoj. Angleži prav tako izdelujejo filme, Amerikanci pa se trudijo, da bi vrgli na svetovni trg čim več filmov, vendar pa jim dela precejšnje težave prevoz, ki je močno oviran zaradi vojnega stanja v Evropi. Vse kaže, da letos ne bodo začeli v Ameriki izdelovanjem monumentalnih filmov, ki požrejo precej kapitala, ker se v samih Združe-

nih državah Severne Amerike, ko je vprašanje izvoza v Evropo problematično, ne bi amortizirali.

f. Mickey Rooney, njegov oče in njegova mati. Mickey Rooney ima zelo siromasnega očeta, ki nastopa v nekem predmestnem holivoodskem gledališču. Mickeyev oče dobi za svoje nastopé po nekaj dolarjev, njegov šestletni sin pa služi istočasno ogromne vsote denarja, ter ga smatrajo v Ameriki za najpopularnejšega filmskega igralca, skratka za Amerikanca števil. 1. Mickeyeva mati pa se je poročila z nekim filmskim menažerjem.

f. Cesar Romero, popularni igralec 20th Century Foxa nastopa v seriji »Cisco Kid«.

Solze Slovencev

MAREC — SAMORÒD — CAR — č

Da bi izreči mogla vam beseda, kak mi srce gorko za narod blje, kako v nesreči vsaki domačlje neznana tuga prši mi obseda!

Pa če oko po svetu mi pogleda, in upa zvezd nobena nam ne sije, le čašo žalosti na srce lije krivičnih moč in časov ljuta beda!

Kako bi strune pele mi veselo? Saj žalost le v osrčju gospoduje, po sili v tužne glase se razliva,

zatorej pesmi bridkih cvetje velo glas domoljubja, bratje, vam daruje, ki grenkih čutov rane vam odkriva.

Ravnina ...

IGOR SAMORÒD

Marko je očetu verjel, čeprav ni vsega razumel. Mladost je kipela v njem. Prišel je tisti trenutek, ko se je odločil. Pospravil je svoje reči in se poslovil.

»Zbogom, oče, nazaj grem, nazaj.« Oče se je dvignil; pogledal ga je s tujim pogledom, ne da bi ga razumel.

Marko je stopil po prašni cesti. V daljavi so vstajale gore, nad njimi pa so plule svetle in raztegnjene megle. Pele so svojo pesem, pesem svobode in ga vabile.

Zdrnil se je in se ozrl. Za seboj je zaslišal kričanje; stari Kólar je tekel za njim in brezumno krilil z rokami. Marko se je prestrašil in se pogнал v tek. Ni razumel, zakaj se je oče tako razhudil. Bežal je in be-

Spomin na sošolko

Kakor koli odprem spominsko knjigo in prilistam do strani, na kateri je pritrjena bela planika in pod katero je z drobnimi črkami napisano »V spomin od sošolke Pepce!«, se vedno spomni nanjo, ki je bila naša najlepša sošolka. Kruta smrt jo je iztrgala iz naše srede, ji pretrgala nit življenja in preselila njeno mladost v večno mladost. Kako radi smo imeli vsi to dekle! Vsakemu se je nasmejala, vsakega je pogledala s svojimi prelepimi, modrimi očmi.

Kako je ljubila planice! Ob koncu šolskega leta je vsakemu v razredu podarila v spomin po eno planiko, morda je slutila bližnjo smrt.

žal, ne vedoč kje in kam. Groza mu je stiskala grlo; hladna smrt mu je stopala naproti in že je čutil na licu njen hladen dih.

»Hej, otrok, hej!« Voznik je ustavil konja in se pogнал z voza.

»Nisem kriv, nisem! Ko pa se tako v slepo zapodi pod kopita, nič ne gleda. Nisem kriv, nisem, jaz ne!«

Bajtarji so se prikazali med vrati in pristopili. Pazljivo so dvignili Marka in ga naložili na voz; kri mu je curljala po čelu in močila obleko. Voznik je pogнал konje in izza ovinka se je prikazala Kolarjeva bajta.

Dva dni je ležal v nezavesti, a tretji dan je odprl oči.

Iz ceste se je slišal robat smeh in preklinjanje; nato pa je pljusnilo v sobo hreščanje harmonike in hripavo zavijanje pijancev. Mati, stoječa kraj bolnikove postelje, se je zdrž-

Sedaj gledam knjigo pred seboj, gledam belo planiko, gledam drobne črke in zdi se mi, kot da bi zrla iz planike in iz črk Pepca s svojimi modrimi očmi in me bodrila in navduševala za vse dobro.

Napisal Janko Tanič.

Večer
MILANOVSKY

Nad mirnimi vodami vrbe žalujke poljubljajo skrito se z mescem višin,

razpet kot srebrnkaste niti med veje večer se opaja v pesni temin ...

Zaslutil sem tajne glasove v večeru in zvezde objel sem, poletel v vsemir in srkal to pesem ponočnih temin sem — znenada me zmotil je črni skovir ...

nila in pogledala Marka. Počasi je dvignila prst in z njim zastrla njegovo blede lice. Jok ni prišel iz njegove grla, le trpkost je zrla v tla in drhtela. Sklenila je roke, upihnila svečo, ki je že itak ugašala, in po prstih zapustila sobo.

Minil je mesec, dva, trije, in slaboten otrok je že sedel na klopi pred hišo. Nemo je zrl v daljavo, na griče in gore med meglami. Na ravnino je legla ena sama misel, in ta je bila strašna; povsod prostrana, brezizrazna, trpka in mrtva ravan, nad katero se je bočilo umazano jesensko nebo. Gore nekje na obzorju so bile nedosegljive kakor v pravljici.

Marku je duša umrla; zanj ni bilo več življenja in vse je bilo brez pomena zanj. Le široko odprte oči na uvelim licu so zrle po tej neskončni ravnini ...

Slovo ...

VLADKO KOS

Vsa narava v soncu sniva, jasno modro je nebo. Tiho polje ... Jata siva lastovk jemlje zdaj slovo.

Dviga s krikom se v višave, pesem moja z njo hiti ... Bel zvonik le še z daljave v žarkem soju se iskri.

»Zbogom, hribi, prazne njive, zbogom ljuba, rodna vas. Proč hitimo, v dalje sive, pesem naša ni za mraz!«

Drobne pike so v daljavi, koder seže mi oko, vrnite se, kmalu, zdravi, da bo spet pri nas lepo!

Zdaj jesen je tiha, tiha ... Pesem ptic zamrla je. Burja žvižga, veter plha, mračno je srce.

Križanka

48	1	2	3	4
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				

Vodoravno: 1. pojav med nevljito; 4. latinski predlog; 5. naziv soglasnika; 6. poljski delavec; 8. pozdrav (latinski); 9. ravnina; 11. literarni proizvod.

Navično: 1. v narečju pisan imek »kdo«; 2. v pesmi povellčujem; 3. podpiralec umetnosti; 2. skl. ed.; 4. način dela (tekmovanje); 7. reka; 10. ploščina.

Zanimivosti

Pustolovska romantika ljubljanskega Žida

Kako je nastal ljubljanski ghetto — Prepovedana lubezen in krvno sovraštvo v stari Ljubljani
Prva menjalnica v Špitalski ulici — Ljubljanski Mojzes z Napoleonovo vojsko v Moskvo

Kakor Maribor ima tudi Ljubljana še danes spomin na Žide, ki so bili nekdanji prvi denarni mogotci v mestu. Židovska ulica je ostala v obeh mestih, to je bil ghetto bradatih mož, ki so iskali za zidovjem zaščite in mastnih zaslužkov.

PRVI ŽIDJE V LJUBLJANI

V Ljubljano je zvalil Žide dober sloves kot bogato trgovsko mesto pod Gradom, ki je cvetelo zaradi svoje izredno ugodne lege ob plovni Ljubljanici. Prišli so najbrž iz Nemčije in Italije, naselili so se na levem bregu Ljubljanice. Prvotno so bili izven mestnega obzidja, kasneje, ko je bil dograjen nov obrambni zid, je tudi židovski ghetto prišel pod mesto.

V l. 1213 so postavili Židje na kraju stare sinagoge novo svetišče, kakor pravi Valvasor »mnogo veličastnejše, kakor je bilo prej, ker so bili Židje zelo bogati. Vodili so z Benečani, Madžari in Hrvti živahno trgovino.«

POKOLJ V ŽIDOVSKI ULICI

Prvo židovsko preganjanje v Ljubljani je bilo 1290. Povod za to je bila ugrabitev krščanskega otroka, kar se je prej že večkrat primerilo. Razdražena množica katoličanov je udrla v tesno Židovsko ulico, ropala in morila po hišah, kjer je obležalo več Židov. Leta 1937 so očitali Židom, da so zastrupili vodnjak, spet je prišlo do prelivanja krvi.

MAŠČEVANJE ZARADI KRVO-SKRUNSTVA

Kljub vsemu so se Židje v Ljubljani pridno množili. Poročila javljajo, da je kameje med Židi in kristjani prišlo tudi do lubezenskih odnosov. Židje so se maščevali nad takšnimi krvoskrunskimi grešniki s tem, da so jim porezali nosove, kristjani so mnoge pobili. Valvasor poroča o »kristjanu, ki se je z neko Židino spolno spozabil in so ga l. 1408 z mečem prebodli.« Splošnemu odporu meščanov so se Židje postavili v bran, trije so obležali mrtvi.

PROTEST NA CESARJA

V 15. stoletju se je sožitje med Židi in katoličani v Ljubljani pomirilo. Židje so nakupili več hiš, imeli so lastno sodišče in se krepko držali, kljub temu, da so se ostali trgovci 1497 pritožili na samega cesarja Maksimilijana I., naj Žide prežene.

Nekaj let kasneje je ljubljanski mestni svet z županom poslal novo spomenico cesarju, češ da Ljubljanci ne morejo več trpeti židovske konkurence v svoji sredi. Cesarski odlok z dne 4. avgusta 1513 je Židom v Ljubljani prepovedal trgovanje. Odlok z dne 1. januarja 1515 je pa zaukazal, da morajo Židje zapustiti mesta za vse večne čase Ljubljano. Niti ene Židu ne sme biti več dovoljeno, bivati v mestu.

Židje so morali opustiti svojo dolgo in tesno ulico, trgovina je prišla v roke domačinov. V l. 1786 se pobaha ljubljanski kronist, da ni »doslej noben Žid več obiskal ljubljansko tržišče.«

ŽIDOVSKA MENJALNICA

V napoleonski dobi je postala trgovina spet svobodna. V Ljubljani se je naselil prvi Žid, neki Abraham Heimann iz Mendelsdorfa na Bayarskem. Kot dobavitelj francoske vojske je prišel 1809 na Dunaj. 30. novembra istega leta pa v Ljubljano. Tu je hotel odpreti menjalnico. Meščani mu niso hoteli dati lokala, toda francoska intendantca je ukazala županu, da mora prazen lokal v Špitalski ulici št. 268 (danes Stritarjeva ulica) odstopiti Židu. Tu sta brata Heimanna odprla menjalnico.

RAZKRITA PONAREJEVALNICA V KRANJU

Ko je Abraham šel po opravkih v Celovec, so ga aretirali. Zanj je posredoval nam maršal Marmont, a so ga Avstrijci šele po treh tednih izpustili. Medtem ko je bil Žid v zaporu, je padla valuta, izgu-

bil je 12.000 goldinarjev. Leta 1812 so se pojavili na Dunaju ponarejeni bankovci. Sled je vodila na Kranjsko. Brata Heimanna sta odkrila ponarejevalnico v Kranju, odklonila sta pa visoko premijo.

LJUBLJANSKI ŽID IN NAPOLEONOV POLOM V RUSIJI

Vprav romantična je bila nadaljnja usoda dveh ljubljanskih Židov. Ko je l. 1812 prodirala velika Napoleonova vojska na Rusko, sta jo spremljala Žida kot dobavitelja. Mojzes je doživel strašen poraz in umik čez Berezino, kjer je dvakrat padel v ledeno mrzlo vodo. Vendar se je srečno skobacal iz nje in dosegel na vozu z zmrzlimi nogami Vilno. Od vsega premoženja mu je ostalo le še 900

luisdorov. Toda še te mu je ukradel njegov gostilničar, židovski mesar.

Ko je Mojzes okrevljal, so mu rojaki pomagali, da je prispel na Dunaj, kjer je pri družini dvignil denar in se spet prikazal v Ljubljani. Ko so Francozi izpraznili Kranjsko, sta brata sicer ostala, toda magistrat in meščani so jima povzročili mnogo gorja.

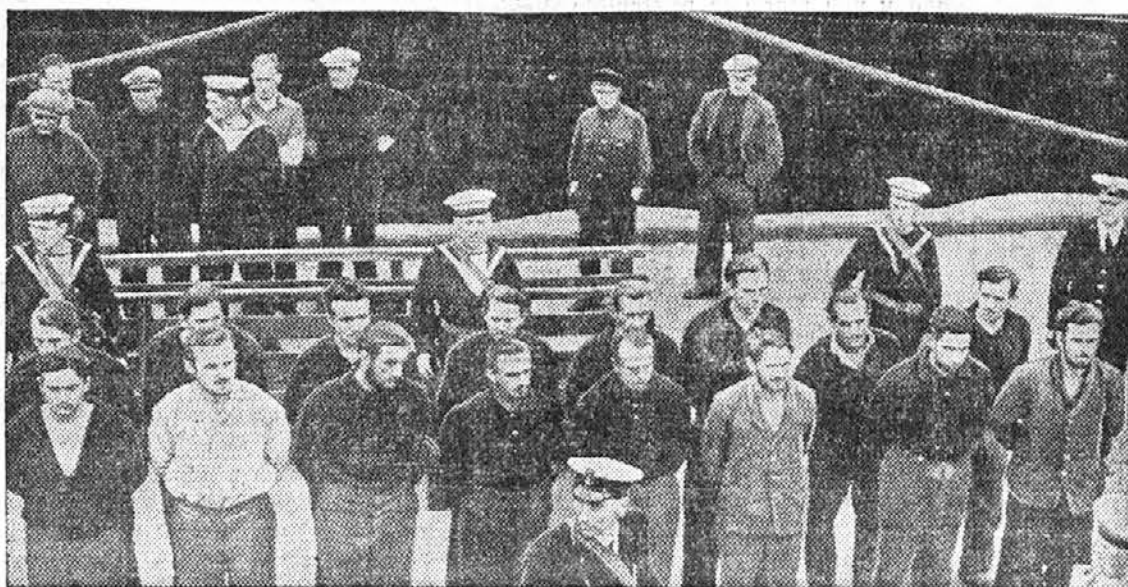
ŽID — LUTERANSKI MECEN

Med kasnejšimi Židi je bil najmarkantnejša osebnost Gustav Heimann iz Schwarze na Turinškem. Imel je dobro vpeljano trgovino »Pod trančo«. Poizkusil je v raznih društvih, da bi se uveljavil, pa ni imel sreče. Ko je društvo Kazino, središče ljubljanskega družabne-

ga življenja l. 1834 sklenilo zgraditi lastno stavbo in je v ta namen razpisalo 400 delnic po 100 goldinarjev, je Heimann hotel prispevati znaten znesek. Toda društvo ni hotelo židovskega denarja. Da bi se kljub temu uveljavil, je prestopil v evangelijsko vero. V majhni evangelijski občini je bil kmalu vodilna osebnost. Izdal je mnogo denarja in truda, postal je predsednik ljubljanske luteranske občine in kot tak zaslužen za gradnjo protestantske cerkve.

Po l. 1880 je bilo v Ljubljani 74 Židov, 1890 dva več. 1900 so našeli 95 Židov, leta 1910 navaja statistika 116 ljubljanskih izraelitov. To je tudi najvišje število, l. 1921 jih je bilo še 97, l. 1930 pa 96. (Po K. Svobodi -ine.)

Iz angleško-nemške podmorniške vojne v Severnem morju

V zadnjih tednih se je Nemcem posrečilo mnogo podmorniških vpadov v angleške vode Severnega morja. Potopili so več ladij, mnoge poškodovali. Pri tem so pa izgubili skoro tretjino svojih podmornic. Angleži se v pomorski vojni poslužujejo najboljših letalcev. Tem se je posrečilo, da so bombardirali več nemških podmornic in jih potopili. S ponesrečene nemške podmornice je tudi skupina mornarjev ujetnikov, ki jih vidimo na sliki in ki so jih rešili Angleži na eno svojih vojnih ladij.

Kdo je Stevens?

Stevens, ki je bil na holandski meji nasilno aretiran od Nemcev, je zelo znana osebnost. Pripada najsposobnejšim šefom angleške tajne službe. Je izvrsten poznavalec prilik v vzhodni Evropi in Prednji Aziji. To je »človek brez obraza«, ker mu je doslej vselej uspelo pobegniti pred fotografom. Posebno važno vlogo je imel, ko se je Anglija borila za perzijske petrolejske vrelce, ki jih je pridobil za Vel. Britanijo. Oba Angleža sta bila zajeta na nekem odseku holandske meje, ki je tako nepregleden, da ga pozna le izkušen človek.

ČE TE BOLI GLAVA

Glavobol je vselej znak, da nekaj ni v redu. Vzroki so lahko mrzle noge, lakota, prenaščen želoдец, izpraznjenje krvnih posodic v možganski opni in naval krvi v mozeg. Poslednje se javlja s temno barvo obraza. Zdrži se kave, čaja, tobaka in alkohola. Giblji se mnogo na svežem zraku, daj prednost rastlinski hrani. Revmatičen glavobol je posledica naglega ohlajenja glave po nenadni vremenski izpremembi ali prepihu.

Letalo proti opiju. Policia v Egiptu zasleduje s pomočjo letal, kje se sade rastline opija in drugih opojnih mamil. Ljudje so bili prebrisani in so te rastline sadili med koruzna stebila ali sladkorni trs. Iz letal pa lahko točno doženejo, kje rastejo te sadike, ker se ločijo od drugih.

Miš odkrila goljufa

Pri konjskih dirkah se večkrat primeri, da se poslužijo nedovoljenih sredstev, samo da bi prvi prišli na cilj. Z morfijskimi injekcijami prisilijo živali, da dado vse iz sebe. Na Angleškem, v klasični deželi konjskih dirk, je neki prijatelj tega sporta ugotovil, kako je mogoče priti takšnim sleparijam na sled. Miši vcepijo kavno žličko slin zmagovitega konja takoj po dirki. Če se začne miška tresti, je znamenje, da je bil konj narkotiziran. Tako pride goljufija na dan.

Plinska vojna že pred 2000 leti

O peloponeški vojni poročajo, da so l. 470 pred Kristom poizkušali oblegovati mesta Megara kraj zadimiti. Postavili so krog in krog v fosfor namočene bakle in jih zažgali. Toda, veter se je obrnil in nesel dim proti oblegancem. Pognali so jih v beg. Leta 228 pr. Kr. so poizkusili znova pri obleganju Platana. Tedaj so imeli več uspeha in so mesto zavzeli, porabljali so že ogljikov oksid.

V 14. stoletju poroča arabski učenjak

Hasan Abramah o uporabi mešanice opija in drugih gorljivih snovi za dim v vojne svrhe. Imeli so posebne recepte za razne strupene pline. Kemiki srednjega veka so izumili razne stvari, ki naj bi služile pri plinskih napadih. Haaška konferenca 1912. je uporabo strupov v vojni prepovedala, 1914 so jih spet vpeljali. V sedanjih vojni se jih izogibljuje in je le želeži, da bi ta strašni morilni način ne prišel več v porabo.

„Ognjeni konji“ požirajo soproge

Čudno vero imajo na Japonskem. Pravi, da dekleta, ki so rojena v znamenju »Ognjenega konja«, to je po kitajskem koledarju 1906. leta, ne prinašajo srečo v zakon, zato se ne smejo poročiti. »Ognjeni konj« požira svojo družino, pravi japonski pregovor. Znan je primer, ko se je tokijska lepota, rojena v tem zname-

nju, poročila, a jo je tašča, čim je izvedela za njeno rojstvo, pogrnala čez prag. Tudi soprog je ni maral več, čeprav sta bila prej najsrečnejši par. Toda, na drugi strani so srečni zakonci, kljub tem rojstnim znamenjem, ker so izobraženejši in se poživljajo na ljudske marnje, kakor pameten človek pri nas.

V fantaziji je ubil svojo ženo

V milansko stražnico je prihitel mlad moški in razburjen pripovedoval, da je ubil svojo ženo, ki da leži mrtva v stanovanju. Našel jo je ponovno z drugim moškim, zato se je iz ljubosumja maščeval. Pripovedoval je, kako je zasačil ženo blizu kadetnice v naročju zapeljivca. Ko se je vrnila domov, jo je oštel in ker je tajila, jo je podrl na tla. Ves razburjen je mož popisoval svoje dejanje tako živo, da so stražniki vzeli zločin resno na zapisnik.

Prosil je za kozarec vode in ko jo je tresoč popil, so se odprla vrata. V pisarno je vstopila njegova žena, namišljena ubita soproga. Začudena je stala vsa sveža in zdrava pred uradniki.

— Priznati moram, je dejal mož, da umora dejansko še nisem izvršil, toda to ne menja na stvari ničesar. Hotel sem le svoji ženi pokazati, kaj se ji lahko primeri, če me bo kljub posvarilom vara-

la... Seveda se policija ni pustila kar tako potegniti. Mož je moral za nekaj dni v luknjo, kjer je lahko razmišljal, da ima tudi namišljeni umor kazenske posledice.

— Moje sožalje, dragi prijatelj!
— Zakaj pa?

— Moja Barbka je kupila nov klubuk. Jutri bo z njim obiskala tvojo ženo...

Najlepša dediščina, ki jo morejo otroci prejeti od svojih očetov, je zgled lepih dejanj. (Cicero.)

Najbolj varna nalozba denarja,

ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo - - Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Hranilnica dravske banovine Maribor

Centrala Maribor
v lastni novi palači na oglu Gosposke in Slovenske ulice
Podružnica Celje
nasproti pošti, prej Južnoštajerska hranilnica

SPREJEMA VLOGE NA KNJIZICE IN TEKOCI RACUN PO NAJUGODNEJSEM OBRESTOVANJU!

Miklavž

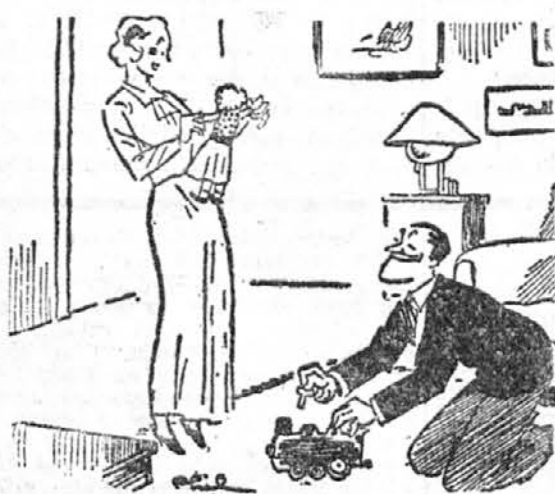
kupuje otroške slikanice, darila za male in velike, krasne albume in ostalo samo v knjigarni in papirnici

Tiskovne zadruge

Maribor, Aleksandrova cesta 13

Telefon 25-45

»Oj sladka moja Spela, kaj bova zdaj počela, ko bliža se Miklavž in parkelj, ta grdavš?«

»»Preljubi, dobri Nace, zavijaj si muštace, v »Večernike« brž poglej, ta vse pove vselej!

Kje se dobe igrače, pižame in brisače ter druge vse reči, v »Večerniku« stoji.

Kdor hoče kaj prodati v »Večernike« mora dati vsaj majhen inserat, pa naglo bo bogat!«

Keznaestvo

ŠOPER JULIJANA

se priporoča

Maribor

Glavni trg 9

POSTELJINE ODEJE samo z belo vato, močno perite, posteljno perilo, zlatenke, tuhne, koce, madrace, leti, puh in perje po najnižji ceni. A. Stuhec, Maribor, St. na ul. 5. 10814-1

SEIBT-SUPER-RADIO za razvajenega poslušalca, 5-cestveni, 7 okrožij, 3 valovne dolžine po din 3300.— in din 3.800.—. Zahtevajte ponudbo od zastopstva Ludvik Bersič, Ljubljana, Rimska 18. 11288-1

NOBENEGA POVIŠANJA CEN!

v fotografskem ateljeju Makart. Najlepše božično darilo za vsakogar: fotoaparati, Foto Makart, Gosposka 20 (nasproti trgovini s čevlji »Kaspro«). 11732-1

KOLESARSKO DRUŠTVO priredi 2. decembra Miklavžev večer v gostilni Mraz Studenca. Pojedina domačih klobas. Darila sprejema gostilničar. 11735-1

ABONENTI na hrano se sprejmejo. Prvo vrstna kuhinja. Sporn. Sodna ul. 15. 11783-1

Členjenemu občinstvu naznanjam, da odprem 5. dec. 1939 NOVO MESARJO, POHORSKA CESTA 5

Potrudil se bom, vedno po streči z dobrim mesom po zmernih cenah. Za obiljen obisk se priporoča MARČIČ PETER mesar. 11774-1

Najlepša MIKLAVŽEVA DARILA kakor košarice, bomboniere, škornje dobite pri Kavalerijski Gosposka ulica 28. 11736-1

POZOR! Samo z »Orodolnino« očistite Vaše obleke vseh madežev, da so kakor nove. Pred plačilo din 15.—. Povzete din 22.—. Prenesite na »Orodolna« Ivanjokovi. 11818-1

ČISTA PERICA vzame perilo v pranje, gre tudi na dom. Cenj. naslov »Večerniki« v ogl. oddelku 11821-1

ASTROGRAFOLOGINJA Madame Felicita, sprejema ob torkih in petkih. Sodna 26/III. 8. 11823-1

KDOR MI POSODI večjo vsoto denarja, dobi za takoj brezplačno lepo sobico. Naslov v ogl. oddelku »Večerniki«. 11824-1

KLIMATIČNO LETOVIŠČE (700 m) išče najemnika ali gostilničarico na račun za gostinstvo v Josipdolju, 10 km od Ribnice na Pohorju, novo urejenih tuiskih sob, Elektr. luč in kurjava. Konal nica s stalno vodo. Prevzem takoj. Potrebna kavčica din 10.000. Ponudbe na »Upravo Josipdol.«, pošta Ribnica na Pohorju. Telefon: Ribnica na Pohorju št. 1. 11830-4

SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE

vseh vrst v najmodernejših lastnoročnih izdelavih dobite v zalogi pohištva. Aleksandrova c. 48. 4311-1

TOPLE COPATE

(počne) iz ovčje volne, isto tudi čepice, klobuke okraske, peresa itd. dobite pri Vladku Babošek, klobučarju, Maribor, Vetrinjska 5. Popravila se sprejemajo, stanejo od 10—28 din. 11699-1

POTUJEM

večkrat v Zagreb ter prevzamem razne komisije in naročila. Ponudbe pod »Zaneslivi« na ogl. oddelku »Večernika«. 11685-1

DAME!

ZAKAJ SIVE LASE? ko si lahko za din 26 same pobarvate z neškodljivo berlinsko Omonell Henna-Shampoo barvo. Dobite jih v vseh niansah z navodilom pri glavni zastopstvu: Ludvik Bersič, Ljubljana, Rimska 13. Tekoči Shampon 250 gr a din 20.—. 11287-1

NOGAVICE

(lastni izdelki) rokavice, volna, odeje, koce, zimsko perilo pletenine, najcenejše »Mara«, trgovina A. Oset, Koroška c. 26 (poleg tržnice). 9879-1

Hišni posestniki in najemniki preglejte Vaše peči in štedilnike predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni ANTON RAJŠP. MARIBOR Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. 10276-1

ALI ŽE VESTE

da dobite najboljšo vino v gostilni »Prešernova klet« v Gošposki ulici? 10918-1

BREZ DENARJA DOBITE

lepe nove preproge, moderne zastore za okna, flanel, platno, hubertuse, čevlje itd. če date v zameno stare obleke, plašče, čevlje itd. Kupim tudi za gotovino, plačam dobre cene. Manufaktura Grajske stariarne, Maribor, Vetrinjska ul. 10. 11445-1

OTOMANE

madrace, žične vložke dobite najceneje pri Mežiček, Tržaška 46. 11423-1

MIKLAVŽEVA DARILA!

Damske torbice, aktovke, kovčegi, denarnice, nahrbtniki itd. po nizkih cenah. Mežiček, Tržaška. 11424-1

Darila v paketnem prometu do 5 kg za Nemčijo

razpošilja špedicija Stevo Tončič, Maribor, Meljska cesta 12. Zahtevajte obvestila radi carinsko-izvoznih predpisov.

RADIO

aparati svetovnih znamk: Minerva, Eumig, Saba in drugi

KAPPEL

pisalni stroji veliki in mali

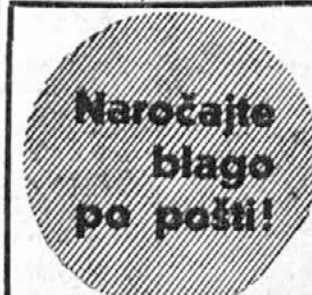
MUNDLOS

šivalni stroji

po najugodnejših cenah pri KLEINDIENST & POSCH

Maribor, Aleksandrova cesta 44

Čitajte, »Večernik«

Kadar pošljete denar po pošti, ni sledu o bojazni—

zakaj bi se torej ball naročiti blago po pošti?

Ako blago, ki ga Vam bomo poslali, ne bi ustrezalo, Vam ga zamenjamo ali vrnemo denar.

Zahtevajte naš brezplačni, bogato ilustrirani katalog najrazličnejšega blaga pri zelo nizkih cenah.

Veleblagovnica

Zagreb, Ilica 4 in 6

Copisi Zagreb li., poštni preda

ona

si želi kot Miklavžovo darilo krasno spalno obleko, dražestno svileni perilo, nogavice iz čiste svile, rokavice v modnih barvah samo iz specialne damske modne in konfekt. trgovine

greta

maribor
grajski trg

Razno

HOTEL, KAVARNA IN RESTAVRACIJA »OREL« Izborno Laško pivo, marčno, termalno in Zlatorog črno. Izbrana ljutomerska vina. — Vsak petek morske in sladke vodne ribe. Soboto jas ocvdivjačina in letne klobase. 11657-1

če hočete biti v resnici dobro in poceni oblečeni, kupite vse po starih cenah v **Češkem magazinu** pri glavni policiji

kjer dobite največjo izbiro češkega in angleškega blaga za damske in moške plašče, obleke, kostume, hubertuse, financarske, oficirske in železn. uniforme. Velika odprodaja ostankov. Krojaške potrebščine!

Darujte praktično!
Priporočila se
Julka Salamun
Izdelovalnica dežnikov
Maribor, Aleksandrova 19

PRAVE BIGE
in zoriške kornete dobite le v pekarni Čebokli. 11760-1

VAŽNO ZA SVINJEREJO!
Vsakemu, ki redi prašiče, pošljem brezplačno zavitek in navodilo »Mastelin«, ki je zakonito zavarovan, franco vaša pošta. Samo z enim požaliskom se boste prepričali, da dosežete pri polaganju »Mastelina« velik uspeh. Pišite na naslov: Ivan Magdalena, Rače pri Mariboru. 11831-1

BREZPLAČEN POUK V IGRANJU!

ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN CENIK
MEINEL & HEROLD
D.Z.O.Z. ZAL.
MORNICE GLASBIL MARIBOR št. 152

ODEJE
živane, ročno delo od din 68.-
klot odeje od . . . „ 79.-
pri naprej
MIRI PENIČ, Maribor, Vetrinjska 9

STROJEPISNA DELA
razmnoževanje, svetlobne kopije, prevode, Kovač, Maribor, Tyrševa 14. 11790-1

Posesi

HIŠO
z vrtno do 55 tisoč din kupim v okolici Maribora. Naslov v oglasnem oddelku »Večernik«. 11743-2

ZAOKROŽENO POSESTVO
šest oralov z novim poslopjem ugodno naprodaj. Krajnc Franc, Vosel 6, Sv. Marijeta, ob Pesnici. 11756-2

SE PAR LEPIH PARCEL
naprodaj v centru, Studenci. Vprašati Koroška, Praprotnova 8, Krčevina. 11793-2

DOBRO NALOŽEN DENAR
če kupite nivo 10.000 m² hišo din 14, ali rentabilno novo hišo din 260.000, vilo din 300.000, 180.000, posestvo 15 oralov, z njivami za parcelacijo 250.000, šeststanovanjsko hišo rentabilno za 230.000 in več drugih hiš ali posestev, vse v bližini mesta. Ponudbe »Monjac« na ogl. odd. »Večernik«. 11794-2

ENOSTANOVANJSKA HIŠA
parcelo ugodno naprodaj. Vprašati v trgovini Sprah, Zg. Radvanje, Hosteljeva ul. 1 11772-2

VILO
družinsko, trisobno, komfort. 185.000. — Posestva — prodaja Zagorski, Maribor, Meljska 12. 11775-2

ŽENSKÉ PLAŠČE
v največji izbiri in res ugodnih cenah Vam nudi kakor vedno le trgovina z manufakturo in konfekcijo
J. PREAC, Maribor, Glavni trg 13

Tel. 28-68
Petit Paris
MODNA TRGOVINA ZA DAME
Gosposka 23

Darila, nabavljena pri nas, dosežeje popoln namen . . .

POSESTVO
15—16 oralov naprodaj na banovinski cesti pri Sv. Jakobu v Slov. gor. Naslov v oglasnem oddelku »Večernik«. 11741-2

NOVOZGRADBA
Radvanje, 4 sobe, kuhinja, 28.000. Novozgradba, 4000 m² sadovnjak, 60.000. Parcela v mestu z začetno gradnjo din 60.000. Dobičkanosna hiša, 13 stanovanj, 350.000. Vila, veleposestvo, 250 oralov, pol orala gozda. Grad, 750.000. Posredovalnica »Rapid«, Gosposka ulica 28. 11795-2

HIŠO V MARIBORU
prodajam resnemu kupcu proti takojšnjemu plačilu. Pismene ponudbe s priloženo znamko in točnim naslovom poslati na ogl. odd. »Večernik« pod »150.000«. 11807-2

MALI CONTINENTAL

Ta strojček dobite po najugodnejših cenah pri turški
IVAN LEGAT, MARIBOR
Vetrinjska ulica 30
podružnica: LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA 44

Sivalni stroji • Najnovejši otroški vozički

Velika izbira motorjev, triciklov, šivalnih strojev, igračnih vozičkov, skirojev avtomobilčkov, kolesni deli — Ceniki franco! —
„TRIBUNA“ F. B. L. LJUBLJANA
Karlovska c. 4 — Podr.: Maribor, Aleksandrova c. 26

KROJAŠKI ŠIVALNI STROJ
poceni prodaj, tudi zamenjam. Dolšak, Aleksandrova 25, Košaki. 11828-4

2 BAKRENA TOPLODARA
prodaj. Tezno, Cankarjeva 23. 11827-4

ČEVLJARSKI STROJ
ali gramofon s 40 ploščami zamenjam za kolo ali prodajam poceni. Jurčičeva 20, Studenci. 11810-4

GRAMOFON
kovčeg s ploščami, prodaj. Kurež, Počehova 16, pri Mariboru 11825-4

Stanovanje

STANOVANJA
enosobno s kuhinjo, dvosobno trisobno s kopalnico in verando takoj oddam. Maribor, Smetanova 54, v gostilni. 11648-5

Hubertusi
volneni od . . . din 239.-
otroški od . . . „ 129.-
pri naprej
MIRI PENIČ, Maribor, Vetrinjska 9

NOGAVICE Š. KETIŠ STOLNA 1
ROKAVICE IN DAMSKO PERILO PIPOROČA ZRAVEN MANUFAKT. F. MAJER

Miklavževa darila

IVAN KRAVOS
MARIBOR
Aleksandrova c. 13, tel. 22-07

Globoko užaloščeni sporočamo, da je dotrpel naš nad vse ljubljeni soprog in oče, gospod
Dr. Ferdo Križan
notar v pokoju
Pogreb nepozabnega pokojnika bo danes ob 15. uri na frančiškanskem pokopališču na Pobrežju.
Sv. maša z aduščnico bo v ponedeljek ob pol 9. uri v frančiškanski cerkvi.
Maribor, Krčevina, 2. decembra 1939.
Globoko užaloščena žena in hčerka.

STANOVANJE
sončna soba in kuhinja, oddam. Mašarčkova 6, Špesovo selo, Pobrežje. 11716-5

STANOVANJE
oddam takoj. Vprašati v trgovini Z. Lovce, Studenci. Alek sandrova c. 27. 11744-5

NOVO STANOVANJE
tik pri postaji Orehova vas oddam takoj. Vprašati istotam. 11747-5

STANOVANJE
2- in 3-sobno, lepi in suhi, oddam. Koroška 99. 11748-5

SOBO S ŠTEDILNIKOM
lep, veliko, oddam. Šramel, bife, Tržaška cesta 1. 1187-5

STANOVANJE
petih ali treh ali soba in kuhinja Ob bregu 24, oddam. Vprašati Aleksandrova 22, od 11—12 ure 11788-5

ENOSOBNO STANOVANJE
kopalnica, kabinet, vse prikljine, takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Večernik«. 11776-5

STANOVANJE
soba in kuhinjo, oddam. Pobreška c. 38. 11786-5

STANOVANJE
sestoječe iz sobe in kuhinje, oddam. Pobrežje pri Mariboru, Slovenska 1 (Špesovo selo). 11815-5

SONČNO SOBO
in kuhinjo oddam takoj eni osebi. Loška ulica 15. 11813-5

STANOVANJE
enosobno, sončno, I. nadstr., oddam za 1. januar in sobo s štedilnikom takoj ali pozneje. Mejna 22. 11812-5

STANOVANJE
trisobno, oddam takoj. Frankopanova 11. 11811-5

SOBO S ŠTEDILNIKOM
oddam s 15. decembrom. Koroška cesta 63. 11806-5

SOBO S ŠTEDILNIKOM
oddam takoj. Vojašniška št. 21. 11802-5

STANOVANJE
majhno sobo in kuhinjo takoj oddam 2 do 3 osebam. Pobreška cesta 21, blizu cerkve. 11800-5

MAJHNO STANOVANJE
dvosobno, oddam s 1. januarjem. Din 430.—, Koroška cesta 27. Vprašati pri hišniku 11799-5

Sobo odda

GOSPODA
sprejem na stanovanje in tudi na hrano. Slovenska ul. 36-I, dvorišče. 11754-7

SOBO
lepo opremljeno, z dvema posteljama in uporabo kopalnice oddam. Sprejema se tudi štirje gospodje na dobro domačo hrano. Beogradska ul. 34. 11762-7

NA STANOVANJE
sprejem gospodično. Dravska 8-I. 11763-7

NA STANOVANJE IN HRANO
za 350 din se sprejmeta dve gospodični. Meljska c. 59-I, vrata 7. 11782-7

DIJAKI
dva ali trije, se sprejmejo v popolno oskrbo in vzgojo. Naslov v oglasnem oddelku »Večernik«. 11764-7

NA STANOVANJE IN HRANO
sprejem solidno osebo. Smetanova 34/IV., levo. 11768-4

OPREMLJENO SOBO
s posebnim vhom takoj oddam. Zrniskega trg 5, Vprašati hišnico. 11798-7

LEPO SOBO
s kopalnico v centru oddam. Naslov v ogl. oddelku »Večernik«. 11833-7

SOBO
oddam starejšemu gospodu. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 11826-7

SOBO
oddam trem osebam. S hrano ali brez. Smetanova 51/II, vrata 3. 11804-7

SOBO
lepo opremljeno, s posebnim vhom, oddam. Praprotnikova 4. 11803-7

SOBO
lepo opremljeno, sončno, oddam. Metelkova 37/II. 11801-7

SRAJCE PIZAME KRAVATE
nudi najceneje
R. TRALEC
GOSPOSKA ULICA 32

Službo dobi

PENZIJSKO MESTO
Išče se mehanika. Potrebno znanje: struženje, avtomotorji, elektroinstalacije, avtogeno in električno varjenje. Pisne ponudbe je podati z navedbo najmanjšega zahtevka. Brez te navedbe se ponudbe ne upoštevajo niti nanje odgovarja. Absolventi strojno delovodskega tečaja imajo prednost. Nastop službe takoj. Pismene ponudbe na oglasni oddelek pod »Penzijsko mesto«. 11712-9

SLUŽKINJO
pridno in pošteno, vajeno kuhinje, sprejem takoj. Naslov v ogl. oddelku »Večernik«. 11749-9

FOTOGRAF. POMOČNICA
(pomočnik) se sprejme. Foto Eli, Maribor. Aleksandrova cesta 1. 11834-9

SLUŽKINJO
starejšo, ki ima veselje do majhnega otroka sprejem takoj Delavska 19, Studenci. 11832-9

KROJAŠK. POMOČNIKA
veščega vsega dela sprejem takoj. Meznarič, Sv. Lovrenc na Dravskem polju. 11816-9

SLUŽBO
dobi služkinja, ki je vajena vseh hišnih del in zna tudi kuhati. Samo take naj se javijo, ki hočejo res delati. Ponudbe na ogl. oddelek »Večernik« pod »St. 1001«. 11797-9

POSOJILNICA NARODNI DOM V MARIBORU

NARODNI DOM

Z. Z. O. J.

TELEFON 21-08

Deležna glavnica nad 600.000 din, lastne rezerve 11 milijonov din, hranilne vloge 56 milijonov din.
Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 3—5%.

Najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru

Dopisi

KATERI ZRELEJSI GOSPOD osamljen — nesrečen. želi istotako prijatelico? Ponudbe pod »Klic« na ogli. oddel. »Večernika«. 11745-12

DRŽAVNI USLUŽBENEC želi resnega znanja s simpatično, dobro vzgojeno gospodično do 21 let. Dopisi s sliko na glasni oddel. pod »Odkritosrčna«. 11773-12

MLAJŠA GOSPODIČNA želi znanje z dobrobrčnim gospodom. Dopise na ogli. oddel. »Večernika« pod »Tajnost«. 11814-12

Pouk

NEMŠČINO poučuje diplomirana učiteljica Aleksandrova 19-I. 11742-13

NEMŠČINO govoriti in pisati se vsak hitro nauči po moji metodi. Šola Kovač. Maribor. Tyrševa 14. 11789-13

NEMŠČINA, FRANCOŠČINA, ITALIJANŠČINA po lahki, hitri metodi. Individualen pouk. Zajamčen uspeh. Aleksandrova c. 14-I. levo. 11765-13

DOBRI RABLJENI RADIO APARATI
OBROKI PO DIN 100
PRI
RADIO STARKEL

Posteljno perje

kem čiščeno že po kg 8- din naprej tudi do brezkonkurenčni ceni pri

„Luna“
Maribor samo Glavni trg 24

V nailem

OBRTNI LIST za trgovino mešanega blaga in gostilno dam v najem ali odstopim proti službi. Ponudbe na ogli. oddel. »Večernika« pod »Obrt«. 11737-15

Kapital

AKO RABITE POSOJILO ne čakajte zadnjega trenutka. temveč javite se takoj pri Hranilni posojilnici »Moi dom«, Ljubljana, Dvořakova ul. 8. 11778-16

Kam, kje?

DANES IN JUTRI krvave in jetrne klobase, domači izdelek. Vino, kakor že znano prvovrstno, brez znatnih popustov. »Prešernova klet« v Gosposki ul. 11770-17

GOSTILNA »PRI LOVCU« Frankopanova ul. V nedeljo koncert, pojedina kašnih klobas ter druga topla in mrzla jedila. Prva novo in staro vino na razpolago. Dobro ne bo, pa drago. Prepričajte se. 11771-17

TOMŠE. PEKRE: V soboto in nedeljo pojedina domačih kol. 11687-17

RESTAVRACIJA »LOVSKI DOM« nad »Treni ribniki« domače koline. Prvovrstna ljutomerska vina. Pridite! 11738-17

Zlato in srebro, briljante, zastavljane listke išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin, Maribor, Gosposka ulica 15

VINO

od 5 l naprej po din 8- naprodaj vsak torek, četrtek in soboto od

2. - 5. ure
Dr. Scherbaum
Meljski hrib 16.

Krznarstvo

Karel Gränitz
Maribor, Gosposka 7

Velika izbira najnovejših krznenih plaščev in jopic

Moški Pri spolni slabosti (spolni impotenci) poizkusite hormonske pilule HORMO-SEKS

Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul din 84, 100 pilul din 217, 300 pilul din 560. — Zahtevajte samo prave in originalne Hormo-Seks pilule. Po pošti diskretno razpošilja: KR. DV. LEKARNA PRI SV. AREHU, Maribor. — Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij »VIT«, Zagreb, Langov trg 3. Ogl. reg. S. št. 5846-28

Ali že veste? Foto Japelj

se je preselil v nove moderne lokale Gosposka 18 L.

Zahvala

Zlatoporočnica Franc in Marija Peitler

se pristrčno zahvaljuje č. gospodu župniku za iskreni nagovor pred oltarjem, cenj. cerkvenemu pevskemu zboru za krasno petje pri sv. maši. in vsem, ki so nama tako lepo okrasili cerkev. Zahvaljujeva se od srca gospodu župniku in nameščencem kakor tudi vsem prijateljem in znancem za vse osebne in pismene čestitke, katerih sva bila v tako obilni meri deležna. Zahvaljujeva se pa tudi vsem, vsaki ki so se od blizu in daleč v tako velikem številu zbrali in se udeležili našine zlate poroke. Naj se izpolni nad vsim pregovor:

»Kdor stare ljudi spoštuje njega ljubi Bog obdaruje. Stara sva in bova kmalu umrla. Upava pa, da nama bodo tam odprli dobra vrata.«
Sv. Lovrenc na Poh., 29. novembra 1939.

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem prevzel trgovino in gostilno

od g. BOGOVIČA. — Vse ceneje sransko bom vedno poštregel naiceneje in najkulturneje v vsesransko zadovoljstvo. Priporoča se za cenj. obisk
Miroslav Hribernik
POBREŽJE, DR. VERSTOVŠKOVA ULICA 26.

Naročniki kupujte tih ter oglašujte!

Otečaške vozčke

in posteljice vseh vrst dobavlja najceneje
„OBNOVA“
F. Novak, Jurčičeva 6
Glavni trg 1

Brokat svila

za odeje dvojna širina 140 cm v raznih barvah po din 58- se dobi pri
TRPINU
dokler traja zaloga!

Lokal

LOKAL v centru mesta, primeren za obrt ali magazin oddam. — Vračati Slomškov trg 14. 11686-14

LOKAL za specerijsko trgovino iščem. Ponudbe na ogli. oddel. »Večernika« pod »Novo leto«. 11734-14

TRGOVSKI LOKAL ali za obrt oddam 1. januarja. Stritarjeva ul. 5. 11740-14

Naznanjamo tužno vest, da je umrl v 68. letu starosti naš ljubljeni oče, gospod

Gerlič Josip

žel. zv. v pok.

Pogreb nepozabnega bo v ponedeljek, 4. decembra 1939, ob 16. uri na Pobrežju.

Maša zadušnica bo v torek, 5. decembra, ob 7. uri.

Maribor, 2. decembra 1939.

žalujoči ostali.

KRZNAR

PETER SEMKO
MARIBOR
GOSPOSKA 37

Spomnite se CMDI

TELEFUNKEN APARATI

neprekosljivi v kvaliteti in glasu v vseh cenah

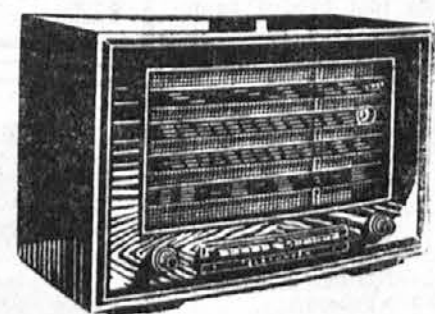
Najmoderneje urejena popravljavnica vseh znamk radijskih aparatov. Hitro, poceni

RADIO STARKEL

MARIBOR, TRG SVOBODE 6

Telefon 26-85

Telefon 26-85

OKASA

tablete
Pri spolni slabosti lahko poskusite

OKASA

tablete
za moške

100 komadov din 220- proti povzetju

Zastopnik: Lokarna
Mr. Rožman Miroslav
Beograd — Terazije 5
Ogl. reg. S. 5846 36

Zima je pred ducmi!

Zato dobre

KARO ČEVLJE